

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Analýza a zhodnocení činnosti a hospodaření vybraných vzdělávacích institucí ve
Zlínském kraji

Analysis and Evaluation of Activity and Financial Management of Selected Educational
Institutions in Zlín Region

Student: Magda Fribová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Eva Kovářová, Ph.D.

Ostrava 2018

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Magda Friebová**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Analýza a zhodnocení činnosti a hospodaření vybraných vzdělávacích institucí ve Zlínském kraji**
Analysis and Evaluation of Activity and Financial Management of Selected Educational Institutions in Zlín Region
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Význam vzdělávacích služeb v České Republice
 3. Analýza služeb sekundárního vzdělávání ve Zlínském kraji
 4. Zhodnocení činnosti a hospodaření vybraných vzdělávacích institucí ve Zlínském kraji
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4.
STEJSKAL, Jan a kol. *Teorie a praxe veřejných služeb*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 280 s. ISBN 978-80-7552-726-4.
VRABKOVÁ, I., I. VAŇKOVÁ, J. BEČICA a Š. KRYŠKOVÁ. *Příspěvkové organizace: postavení, úkoly a technická efektivnost*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2017. 208 s. ISBN 978-80-248-4028-4.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eva Kovářová, Ph.D.**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 11.05.2018

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

Ve Valašském Meziříčí dne 11. 5. 2018

.....
Magda Friebová

Poděkování

Děkuji vedoucí práce Ing. Evě Kovářové, Ph.D., za odborné vedení, za velmi milý přístup a ochotu při zpracování mé bakalářské práce.

Obsah

1. Úvod	5
2. Význam vzdělávacích služeb v České republice	6
2.1. Veřejná služba	6
2.2. Význam školství a vzdělávání	7
2.3. Školství v České republice	8
2.3.1. Vývoj výchovně vzdělávací soustavy po roce 1989	9
2.3.2. Vzdělávací soustava	10
2.3.3. Zřizovatelé škol	11
2.4. Možnosti zřízení škol a školských zařízení	11
2.4.1. Příspěvková organizace	12
2.4.2. Školské právnické osoby	18
2.5. Financování regionálního školství	19
2.5.1. Republikové a krajské normativy	19
2.5.2. Změny v regionálním školství od 1. 1. 2019 v normativech	22
3. Analýza služeb sekundárního vzdělávání ve Zlínském kraji	23
3.1. Vzdělávací služby ve Zlínském kraji	25
3.1.1. Střední školy	25
3.1.2. Ostatní formy vzdělávání	28
3.1.3. Jazykové vzdělávání	29
3.2. Další služby poskytované ve školství ve Zlínském kraji	31
3.2.1. Ubytovací služby	31
3.2.2. Školní stravování	31
3.3. Financování regionálního školství ve Zlínském kraji	32
3.3.1. Výdaje na školy a školská zařízení zřizovaná krajem	32
3.3.2. Pracovníci ve školství	34
3.4. Podpora řemesel v odborném školství ve Zlínském kraji	34
4. Zhodnocení činnosti a hospodaření vybraných vzdělávacích institucí ve Zlínském kraji.	36
4.2. Integrovaná střední škola – Centrum odborné přípravy a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky	37
4.3. Střední odborná škola Josefa Sousedíka	43
4.3.1. Hlavní činnost školy	44
4.4.1. Vyhodnocení závazných ukazatelů	46

4.4.2. Investiční náklady	48
4.4.3. Čerpání a plnění rozpočtu nákladů a výnosů v hlavní činnosti	51
4.4.4. Doplnková činnost	51
4.4.5. Výsledek hospodaření	52
4.4.6. Neinvestiční náklady na žáka	52
4.4.7. Hospodaření s fondy organizace	53
4.5. Analýza hospodaření SOŠ v roce 2016	56
4.5.1. Čerpání a plnění rozpočtu nákladů a výnosů hlavní činnosti	56
4.5.2. Doplnková činnost	57
4.5.3. Výsledek hospodaření	58
4.5.4. Neinvestiční náklady na žáka	58
4.5.5. Ostatní příjmy školy	59
4.7. Zhodnocení hospodaření	59
5. Závěr	63
Seznam použité literatury	66
Seznam zkratek	73
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1. Úvod

Vzdělávání je důležité pro příznivý vývoj ekonomiky dané země i pro rozvoj osobnosti, dovednosti a znalosti člověka, neboli růstu lidského kapitálu. Tyto vlastnosti mohou být získávány jen vzděláváním. Školství prošlo v průběhu let, zvláště po politickém převratu v roce 1989 rozsáhlými změnami. Je důležitou částí společnosti díky propojenosti s rodinou, ekonomikou i politikou. V České republice jsou v současnosti školy a školská zařízení zřizovány většinou jako příspěvkové organizace.

Cílem bakalářské práce je představit sektor středních škol ve Zlínském kraji a zhodnotit činnost a hospodaření vybrané střední školy v porovnání s obdobnou střední školou, a to na základě vybraných ukazatelů obou škol. Pro tento účel byly vybrány příspěvkové organizace Integrovaná střední škola – Centrum odborné přípravy a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky ve Valašském Meziříčí a Střední odborná škola Josefa Sousedíka ve Vsetíně. Časový horizont byl zvolen v délce 5 let a to od roku 2012 do roku 2016. Pro dosažení stanoveného cíle jsou využity metody popisu, analýzy, komparace a syntézy.

Druhá kapitola se bude zabývat významem vzdělávacích služeb v České republice. Bude zde blíže charakterizováno vzdělávání jako veřejná služba, co tvoří vzdělávací soustavu, kdo je zřizovatelem a kdo školství zastřešuje, možnosti zřízení škol a školských zařízení. Konkrétněji zde bude popsána forma zřízení škol a školských zařízení. V závěru této kapitoly bude věnována pozornost financování regionálního školství.

Ve třetí kapitole bude směřována pozornost na sekundární školství ve Zlínském kraji, jaké vzdělávací a jiné služby kraj zajišťuje, kolik zřizuje škola školských zařízení, kolik v nich studuje žáků a v jakých oborech. Dále bude kapitola zaměřena na regionální školství a jejich pracovníky. Závěr kapitoly bude věnován tomu, co dělá Zlínský kraj, aby nezanikly některé řemeslné obory.

Poslední kapitola se bude zabývat činností a hospodaření vybraných příspěvkových organizací. Bude zde uvedena historie školství ve Valašském Meziříčí a charakteristika škol. Ve druhé části této kapitoly bude analyzováno hospodaření škol, zvláště náklady, výnosy, výsledky hospodaření a v případě stěžejní školy i hospodaření s fondy. V závěru práce bude provedeno zhodnocení činnosti a hospodaření a případné návrhy na zlepšení obou organizací.

2. Význam vzdělávacích služeb v České republice

Vzdělávání je prioritou každého vyspělého státu, tedy i České republiky. Vzdělaný člověk má šanci na lepší umístění na trhu práce, na lepší platové ohodnocení, lépe se zapojuje do dnešního, moderními technologiemi a technikou zaplněného světa, má předpoklady k lepším pracovním výkonům, vytváří kvalitnější produkty a služby atd. Vzdělání má velký význam v jakémkoliv stupni vzdělávání pro rozvoj osobnosti, dovedností, znalostí jak u dětí, tak u dospělých. Je tedy součástí každodenního života. Má také velký význam pro vědu a výzkum.

2.1. Veřejná služba

Veřejná služba prošla historickým vývojem. Dříve se veřejná služba nepovažovala za až tak důležitou, protože trh se orientoval spíše na materiální výrobu. Od poloviny 20. století se situace obrátila díky potřebám lidí a veřejná služba se stala důležitou. Lidé stále více potřebovali techniku a technologie potřebné k výrobě produktů. Bylo zapotřebí změnit systém vzdělávání tak, aby vyprodukoval kvalitní pracovní sílu, která by uměla techniku a technologie vymyslet a vyrobit, ale také používat. Uspokojila by se tak poptávka po nových produktech, které díky stále rychlejšímu tempu jdou dopředu a také trh práce.

Veřejné služby jsou zaměřeny na uspokojování potřeb lidí prostřednictvím nemateriálních statků v podobě služeb. Klade důraz na veřejné služby, kde poskytovatelem této veřejné služby je veřejný sektor ve spolupráci se soukromým ziskovým a neziskovým sektorem. Veřejný sektor vznikl díky selhávání trhu, kdy musel stát zasáhnout v oblasti zabezpečení veřejných služeb, protože o produkci soukromým sektorem na trhu nebyl zájem nebo byl zájem jen velmi malý. Veřejný sektor by měl předcházet selhávání trhu a je součástí smíšené ekonomiky každé vyspělé země (Stejskal a kol., 2017).

Veřejnou službu můžeme označit jako pozitivní externalitu. Podle Samuelsona (1954) jsou rozlišovány statky soukromé (privátní) a veřejné. Veřejný statek se dále člení na čistý a smíšený a je financovaný prostřednictvím veřejných rozpočtů. Veřejné služby zajišťuje, ale i poskytuje veřejná správa. Podle Ochraný (2007) je zajišťována prostřednictvím příspěvkových organizací, veřejných ústavů, obchodních společností, organizačních složek, vlastních orgánů a nevládních neziskových organizací (citováno in Vrabková a kol., 2017). Veřejná správa řídí a organizuje veřejný sektor a zabezpečuje úkoly ve veřejném zájmu.

Za tyto úkoly odpovídá stát a ostatní subjekty veřejné správy. Základní principy veřejné správy a veřejné služby, které se uplatňují, jsou neutralita, rovnost, otevřenost a transparentnost, odpovědnost, výkonnost, účinnost (Peková a kol., 2012).

2.2. Význam školství a vzdělávání

Školství je součástí vzdělávací politiky každého státu. Každý stát věnuje pozornost stavu svého školství, protože úroveň jednotlivých typů škol má následný vliv na hospodářský, kulturní a sociální rozvoj příslušné země. Vzdělání tak působí jako pozitivní externalita, z které má prospěch každý subjekt (Peková a kol., 2012).

Vzdělávání je jedno z nejdůležitějších odvětví veřejného sektoru. Hlavním ekonomickým a následně i společenským problémem ve školství a vzdělávání je měření a hodnocení výsledků tvorby lidského kapitálu. Velikost lidského kapitálu se nejčastěji měří podle dosaženého vzdělání ve vztahu ke schopnostem a dovednostem pracovní síly. V praxi je možno se přesvědčit, že existuje přímá vazba mezi pracovními schopnostmi a dovednostmi a stupněm dosaženého vzdělání. Existují však výjimky v podobě jedinců s velkými, popř. nízkými dovednostmi v návaznosti na jeho vzdělání. Pro měření toků a dopadů do lidského kapitálu lze použít metody:

- počet žáků, studentů či posluchačů,
- výše výdajů na příslušný druh vzdělávání (investice a provoz škol a školských zařízení).

Ani jedna metoda však není schopna zohlednit kvalitu výstupů ve vztahu k velikosti vstupů. Kvalita výstupů je zpravidla hodnocena podle možnosti zastávání určitého pracovního místa. Vzhledem k tomu, že tuto skutečnost ovlivňuje řada dalších faktorů, je velmi obtížné objektivně rozhodnout o alokaci příslušných zdrojů, které zajišťují existenci příslušných škol a školských zařízení v určitém místě, určitém čase a v určitých situacích. Problémem je také měření poměru mezi výstupy a vstupy. Cílem ekonomů je co nejpřesněji zjistit, jaké důsledky mají investice do lidského kapitálu na zvýšení jeho kvality (Peková a kol., 2012).

2.3. Školství v České republice

Školství v ČR zastřešuje ústřední orgán státní správy pro předškolní a školská zařízení, základní, střední a vysoké školy, pro vědní politiku, vědu a výzkum, kterým je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT). MŠMT přiděluje krajským úřadům finanční prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu pro školy a školská zařízení zřizovaná kraji, pro školy zřízené obcemi a svazky obcí, pro školy a školská zařízení jiných zřizovatelů v podobě dotací. MŠMT vede rejstřík škol a školských zařízení, vyhlašuje národní programy vzdělávání, zajišťuje další vzdělávání pedagogických pracovníků atd. Ministerstvu je podřízena Česká školní inspekce a dále organizace jako Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (dále jen CERMAT) – dříve Centrum pro reformu maturitní zkoušky, Národní ústav pro vzdělávání, Národní institut pro další vzdělávání a další.

MŠMT si vytyčuje cíle na 5 let dopředu v návaznosti na priority Evropské unie. K těmto cílům vydává dokument, který upravuje hlavní priority v oblasti vzdělávání. Poslední dokumentem je „Strategie vzdělávací politiky 2020“, kde hlavními prioritami jsou snižování nerovnosti ve vzdělání, podpora kvalitní výuky a učitele, odpovědné a efektivní řízení vzdělávacího systému (MŠMT, 2016a).

Vzdělávání se řídí zákony, vyhláškami MŠMT a nařízeními vlády. Jedny z hlavních zákonů, které upravují vzdělávání, jsou:

- zákon č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Zákon upravuje předškolní, základní, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních. Stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství,
- zákon 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících. Zákon upravuje dobu trvání pracovního poměru, předpoklady pro výkon činnosti, pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém pedagogických pracovníků,
- zákon č.111/1998 Sb., o vysokých školách

a další.

Vzdělávání dále upravuje Základní listina práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky. V Hlavě čtvrté, článku 33 se uvádí: 1) každý má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon 2) občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopností občana a možností společnosti též na vysokých školách 3) zřizovat jiné školy než státní a vyučovat na nich lze jen za podmínek stanovených zákonem. Na takových školách se může vzdělání poskytovat za úplatu 4) zákon stanoví, za jakých podmínek mají občané při studiu právo na pomoc státu (PSP, 1992).

Vzdělání v ČR patří převážně do statků veřejných čistých i smíšených, ale také v menší míře do statků soukromých. Školství v ČR je financováno z veřejných rozpočtů a to ze státního rozpočtu, krajského a obecního rozpočtu. Existence i kvalita vzdělávání je ovlivněna hlavně dostatečným množstvím financí, které má ten co poskytuje služby v oblasti vzdělávání k dispozici, ale i vybaveností školského zařízení a kvalitou pedagogických pracovníků.

2.3.1. Vývoj výchovně vzdělávací soustavy po roce 1989

Po politické změně v listopadu 1989 došlo v ČR v oblasti školství k rozsáhlým změnám. Díky provázanosti se všemi oblastmi života (rodina, ekonomika, politika) z něj činí důležitou část. Po roce 1989 vznikly nové školy, vznikly církevní i soukromé školy, změnil se způsob vzdělávání, byla vypracována nová pravidla financování školství, státním školám bylo umožněno získat právní subjektivitu, byl ukončen monopol státu na poskytování vzdělávacích služeb atd. Díky těmto změnám se v ČR rozšířila struktura poskytovaných vzdělávacích služeb, možnost volby způsobu vzdělávání, volba jednotlivých typů škol. V této oblasti je poptávka v podstatě uspokojena, ale v oblasti kvality tomu tak není a asi ani nikdy být nemůže (Rektořík a kol., 2007).

Velké změny nastaly i v oblasti řízení školství, kdy díky novému zákonu z roku 1990 o státní správě a samosprávě ve školství bylo zavedeno odvětvové řízení školství. Podle tohoto zákona samosprávu ve školství vykonávala obec a školské úřady a učitelé přestali být zaměstnanci ministerstva vnitra. V roce 2002 díky reformě státní správy bylo odvětvové řízení zákonem zrušeno a správa škol přešla na obecní a krajské úřady (MŠMT, 2014b).

2.3.2. Vzdělávací soustava

Vzdělávací soustavu tvoří školy a školská zařízení dle zákona č.561/2004 Sb. (školský zákon). Vzdělávání poskytované podle tohoto zákona je veřejnou službou a na tuto službu má nárok každý občan ČR, popř. občan členského státu EU. Školy poskytují vzdělávání a školská zařízení poskytují služby a vzdělávání, které doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách, zajišťuje ústavní a ochrannou výchovu nebo preventivní výchovnou péči. Školy a školská zařízení uskutečňují vzdělávání podle vzdělávacích programů, kterými jsou Rámcové vzdělávací programy a Školní vzdělávací programy, které zveřejňuje MŠMT. Vyučovacím jazykem je jazyk český, ale existují výjimky, které schvaluje MŠMT, popř. jsou upraveny zvláštním zákonem. Vzdělávání se uskutečňuje převážně v denní formě studia. Střední a vyšší odborné vzdělávání se může uskutečňovat v dálkové, večerní (dnes už málo používané), distanční a kombinované formě studia. Docházka u základního vzdělávání je povinná ze zákona a to po dobu 9. let. Žák může plnit povinnou školní docházku také v zahraničí, zvlášť nadaný žák pak v gymnáziu, nebo konzervatoři a žák se speciálními vzdělávacími potřebami může mít uzpůsobený individuální vzdělávací program. Ostatní vzdělání není povinné, jedinou výjimkou je předškolní vzdělávání a to u dětí, které v příslušném školním roce dosáhnou 5. let, tzv. předškoláci. Základní a střední vzdělávání je v ČR zpravidla bezplatné.

Mezi školy patří mateřské školy, základní školy, střední školy (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště), konzervatoře, vyšší odborné školy, umělecké školy a jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky. Mateřské, základní a střední školy se člení na třídy, vyšší odborná škola na studijní skupiny, konzervatoř a základní umělecká škola na oddělení a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky na kursy.

Mezi školská zařízení patří zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, školská poradenská zařízení, školská zařízení pro zájmové vzdělávání, školská účelová zařízení, školská výchovná a ubytovací zařízení, zařízení školního stravování a další.

Podmínkou výkonu činnosti školy nebo školského zařízení je zápis do školského rejstříku. Ve školách a školských zařízeních zajišťují vzdělávání pedagogičtí pracovníci dle zákona č.563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících (zákon č. 561/2004 Sb., 2004).

2.3.3. Zřizovatelé škol

Školy mohou být zřízeny Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí, privátním sektorem, církví a jiným ministerstvem. Tabulka č. 2.1 uvádí, počet škol a počet žáků dle zřizovatelů v ČR ve školním roce 2016/2017. Z tabulky vyplývá, že největším zřizovatelem mateřských a základních škol jak do počtu škol, tak do počtu dětí, jsou obce. Největším zřizovatelem středních škol, konzervatoří a vyšších odborných škol jsou kraje (MŠMT, 2017c).

Tabulka č. 2.1 Počet škola počet žáků v ČR dle zřizovatelů ve školním roce 2016/2017

Typ školy	Zřizovatelé											
	MŠMT		kraj		obec		privátní sektor		církev		ostatní	
	počet škol	počet dětí	počet škol	počet dětí	počet škol	počet dětí	počet škol	počet dětí	počet škol	počet dětí	počet škol	počet dětí
mateřská škola	7	149	83	2 657	4 730	346 605	340	11 256	49	1 986	0	0
základní škola	42	1 375	242	13 768	3 613	866 518	173	11 420	41	6 573	0	0
střední škola	30	1 190	912	352 182	27	3 437	294	56 664	40	10 016	4	1 360
konzervatoř	1	10	12	481	0	0	3	99	2	46	0	0
vyšší odborná škola	0	0	111	10 915	0	0	42	3 175	11	786	0	0

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy 2017(vlastní zpracování)

2.4. Možnosti zřízení škol a školských zařízení

Vzdělávací soustava v ČR prošla v průběhu let několika změnami ve vzdělávání, ale i v možnosti zřizování škol. Zákonem č. 561/2004 Sb., došlo k rozšíření oprávnění zřizovat školy a školská zařízení. Do roku 2004 mohly být školy a školská zařízení zřizovány jen jako příspěvkové organizace. Od roku 2005 mohou zřizovat školy a školská zařízení také svazky obcí, kdy mají stejné postavení jako školy zřizované obcemi a svazky obcí tak mohou spojením menších obcí vzdělávání uskutečňovat společně. Dále mohou být nově zřizovány „školské právnické osoby“.

Kraj, obec a dobrovolný svazek obcí zřizuje školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo příspěvkové organizace dle zákona č.250/2000 Sb. a zákona č.562/2004 Sb.

Převážná většina škol a školských zařízení v ČR hospodaří jako příspěvkové organizace, popř. jako školská právnická osoba. Řídí se zákony, vyhláškami a nařízeními. Hlavním zákonem, kterým se musí řídit je zákon č. 561/2004 Sb., „školský zákon“. Hlavní činností příspěvkových organizací a školských právnických osob je ta část činnosti, na kterou byla zřízená a tou je poskytování vzdělávání. Mohou však vykonávat i hospodářskou činnost,

kteřá by měla být jen doplňková, nesmí zasahovat do hlavní činnosti, ale měla by na hlavní činnost navazovat a jelikož se v účetnictví sleduje odděleně, neměla by být v konečném výsledku hospodaření ztrátová.

Ministerstvo zřizuje školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo státní příspěvkové organizace dle zákona č. 219/2000 Sb. Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo práce a sociálních věcí zřizuje školy a školská zařízení jako organizační složky státu dle zákona č. 219/2000 Sb. nebo jako jejich součásti. Mohou zřizovat mateřské školy a zařízení školního stravování jim sloužící, a to jako státní příspěvkové organizace dle zákona č. 219/2000 Sb. Ministerstvo zahraničních věcí zřizuje školy při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu České republiky jako součást těchto úřadů. Registrované církve a náboženské společnosti, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy dle zákona č. 3/2002 Sb. Ostatní právnické osoby nebo fyzické osoby zřizují školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo jako právnické osoby podle zvláštních právních předpisů. Ministerstva a ostatní organizační složky státu plní funkci zřizovatelů škol a školských zařízení jménem státu (zákon č. 561/2004 Sb., 2004).

2.4.1. Příspěvková organizace

Příspěvkové organizace (dále jen PO) v oblasti školství zajišťují poskytování smíšených veřejných statků pro obyvatele na lokální (obecní) nebo regionální (krajské) úrovni. PO působící ve vzdělávání tvoří největší skupinu příspěvkových organizací v ČR (8062 příspěvkových organizací). Nejpočetnější jsou PO na úrovni obcí, které zřizují 84 % PO, zejména v podobě mateřských a základních škol. Kraje jako zřizovatelé se podílejí na počtu PO ve vzdělání ve výši 15,8%, zejména střední školy (např. střední odborné školy, obchodní akademie, gymnázia, konzervatoře), specializované základní školy (např. logopedické základní školy) a školská zařízení (např. domy dětí a mládeže, základní umělecké školy). Stát je zřizovatelem školských zařízení, která mají celostátní působnost se sídlem v Praze nebo specializovanými mateřskými a základními školami či školskými zařízeními (např. pro sluchově a zrakově postižené, národnostní menšiny, tělesně postižené) (Vrabková a kol., 2017).

Základní právní úprava vztahu mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací je dána zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Zákon stanovuje pravidla pro hospodaření obcí, měst a krajů, dále pak pravidla pro sestavování rozpočtů, poskytování dotací, pro finanční hospodaření, pro nakládání s peněžními fondy atd. Na tom, jak bude PO fungovat, se podílí zastupitelstvo a rada územního samosprávného celku. Jejich pravomoci upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Jelikož PO hospodaří s veřejným majetkem, vztahuje se na ni zákon č.320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a vyhláška č. 416/2004 Sb. Tyto právní předpisy jsou velmi důležité pro vztah mezi zřizovatelem a PO, protože zajišťují hospodárné, účelné a efektivní využití veřejných prostředků. PO jsou též účetními jednotkami, proto se musí řídit zákonem č.563/1991 Sb., o účetnictví, vyhláškami spojenými s účetnictvím a účetními standardy. Dalšími zákony, kterými se musí PO řídit, jsou veškeré daňové zákony, neboť jsou právníckými osobami. Jsou to např. zákon o daních z příjmů, zákon o dani z přidané hodnoty, zákon o rezervách a další. Tyto zákony se týkají hlavně doplňkové činnosti. Posledním zákonem, kterým se PO v oblasti školství musí řídit je již zmiňovaný „školský zákon“ č.561/2004 Sb. (Maderová Voltnerová, 2009).

a) Zřizování, změny a zrušení příspěvkových organizací

Územní samosprávný celek zřizuje PO pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Zřízení i zrušení je zcela v pravomoci zastupitelstva kraje nebo obce a upravuje je zákon č.250/2000 Sb. PO jsou neziskové organizace, a tudíž nejsou zakládány za účelem dosažení zisku. PO v oblasti školství jsou primárně zakládány za účelem poskytování vzdělání.

PO se zapisuje do obchodního rejstříku. Návrh na zápis podává zřizovatel. Zřizovatel vydá o vzniku PO zřizovací listinu. To, co musí obsahovat zřizovací listina, uvádí zákon č.250/2000 Sb.

PO hospodaří se svěřeným majetkem v rozsahu stanoveném zřizovací listinou. PO nabývá majetek pro svého zřizovatele, nestanoví-li zákon jinak. Zřizovatel může stanovit, ve kterých případech je k nabytí takového majetku třeba jeho předchozí písemný souhlas. Do svého vlastnictví může PO nabýt pouze majetek potřebný k výkonu činnosti, pro kterou byla zřízena

a to bezúplatným převodem, darem, děděním, jiným způsobem na základě rozhodnutí zřizovatele. Zřizovatel provádí kontrolu hospodaření PO.

Ke vzniku, rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení příspěvkové organizace dochází dnem určeným zřizovatelem v rozhodnutí, jímž též určí, v jakém rozsahu přechází její majetek, práva a závazky na nové anebo přejímající organizace. Rozhodne-li zřizovatel o zrušení organizace, přechází uplynutím dne uvedeného v jeho rozhodnutí o zrušení její majetek, práva a závazky na zřizovatele (zákon č.250/2000 Sb., 2000).

b) Finanční hospodaření PO

PO sestavuje rozpočet a střednědobý výhled rozpočtu, který schvaluje její zřizovatel. PO hospodaří s peněžními prostředky získanými vlastní činností a s peněžními prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele. Dále hospodaří s prostředky svých fondů, s peněžními dary od fyzických a právnických osob, včetně peněžních prostředků poskytnutých z Národního fondu a ze zahraničí. Hospodaření PO podléhá finanční kontrole ze strany zřizovatele. Zřizovatel poskytuje příspěvek na provoz své PO zpravidla v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejích potřeb. Pokud PO vytváří ve své doplňkové činnosti zisk, může jej použít ve prospěch své hlavní činnosti. PO může její zřizovatel uložit odvod do svého rozpočtu jestliže:

- a) její plánované výnosy překračují její plánované náklady, a to jako závazný ukazatel rozpočtu,
- b) její investiční zdroje jsou větší, než je jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele.

PO se dopustí porušení rozpočtové kázně tím, že:

- a) použije finanční prostředky, které obdrží z rozpočtu svého zřizovatele, v rozporu se stanoveným účelem,
- b) převede do svého peněžního fondu více finančních prostředků, než stanoví tento zákon nebo než rozhodl zřizovatel,
- c) použije prostředky svého peněžního fondu na jiný účel nebo v jiné výši, než stanoví tento zákon nebo jiný právní předpis,
- d) použije své provozní prostředky na účel, na který měly být použity prostředky jejího peněžního fondu podle tohoto zákona,

- e) překročí stanovený nebo přípustný objem prostředků na platy, pokud toto překročení do 31. prosince nekryla ze svého fondu odměn,
- f) neprovede odvod ve lhůtě stanovené zřizovatelem.

Za porušení rozpočtové kázně uloží zřizovatel PO odvod do svého rozpočtu ve výši neoprávněně použitých prostředků. Zřizovatel může odvod snížit nebo prominout na základě písemné žádosti PO podané do 1 roku od uložení odvodu.

Nestanoví-li zvláštní zákon jinak, rozpočet zřizovatele zprostředkovává vztah PO ke státnímu rozpočtu, k rozpočtu Regionální rady regionu soudržnosti a k Národnímu fondu (zákon č. 250/2000 Sb., 2000).

c) Peněžní fondy PO

PO vytváří své peněžní fondy. Zůstatky peněžních fondů se po skončení roku převádějí do následujícího roku. Rozdělení zlepšeného výsledku hospodaření do rezervního fondu a do fondu odměn schvaluje zřizovatel.

- Rezervní fond (dále jen RF)

RF se tvoří ze zlepšeného výsledku hospodaření PO na konci roku. Zlepšený výsledek hospodaření PO je tvořen, jen pokud výnosy z hospodaření spolu s provozním příspěvkem organizace jsou větší než provozní náklady.

RF používá PO k dalšímu rozvoji své činnosti, k časovému překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady, k úhradě případných sankcí za porušení rozpočtové kázně, k úhradě své ztráty za předchozí léta. Zřizovatel může dát souhlas k tomu, aby PO část svého RF použila k posílení investičního fondu.

Zdrojem RF mohou být také peněžní dary a prostředky převedené podle § 28 odst. 3, zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

- Fond investic (dále jen FI)

FI vytváří PO k financování svých investičních potřeb. Jeho zdrojem jsou peněžní prostředky ve výši odpisů hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku podle odpisového

plánu, investiční příspěvek z rozpočtu zřizovatele, investiční dotace ze státních fondů a jiných veřejných rozpočtů, příjmy z prodeje svěřeného dlouhodobého hmotného majetku, peněžní dary a příspěvky od jiných subjektů určené k investičním účelům, příjmy z prodeje dlouhodobého majetku ve vlastnictví PO, převody z RF ve výši povolené zřizovatelem.

FI se používá na pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku (s výjimkou drobného hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku), k úhradě investičních úvěrů nebo půjček, k odvodu do rozpočtu zřizovatele, k navýšení peněžních prostředků určených na financování údržby a oprav majetku, který PO používá pro svou činnost.

- Fond odměn (dále jen FO)

FO je pro PO motivačním fondem a je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření PO a to do výše jeho 80%, nejvýše však do výše 80% objemu prostředků na platy stanoveného zřizovatelem nebo zvláštním právním předpisem, a peněžními dary účelově určenými na platy.

Z FO se hradí odměny zaměstnancům. Přednostně se z FO hradí případné překročení prostředků na platy. Výši stanovuje zvláštní právní předpis.

- Fond kulturních a sociálních potřeb (dále jen FKSP)

FKSP je tvořen základním přidělem na vrub nákladů PO z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů. Příděl do fondu se v posledních letech měnil. Do roku 2010 to byly 2 %, od roku 2011 do konce roku 2015 pak příděl klesl na 1%, od roku 2016 příděl stoupl na 1,5 % a od roku 2017 se opět vrátil na 2 % z objemu vyplacených mezd. FKSP je naplňován zálohově z roční plánované výše v souladu s jeho schváleným rozpočtem. FKSP je tvořen k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb a je určen zaměstnancům v pracovním poměru k PO, žákům středních odborných učilišť a učilišť, interním vědeckým aspirantům, důchodcům, kteří při svém prvním odchodu do starobního nebo plného invalidního důchodu pracovali u PO, rodinným příslušníkům a jiným fyzickým nebo i právnickým osobám. Další příjmy, výši tvorby a hospodaření s FKSP stanoví Ministerstvo financí vyhláškou (zákon č. 250/2000 Sb., 2000).

d) Stravování a stravovací služby

Závodní stravování zabezpečuje PO ve vlastních zařízeních závodního stravování nebo prostřednictvím jiné právnické osoby, fyzické osoby nebo organizační složky státu pro své zaměstnance, žáky středních odborných učilišť nebo speciálních odborných učilišť, odborných učilišť a učilišť, žákům, studentům a vědeckým aspirantům po dobu jejich činnosti v PO, pokud není jejich stravování zajištěno podle zvláštních právních předpisů. Poskytování stravování je v rámci hlavní činnosti. PO může v souladu s kolektivní smlouvou zabezpečit závodní stravování ve vlastních stravovacích zařízeních také důchodcům, kteří v ní pracovali při odchodu do důchodu, a zaměstnancům činným u PO na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. PO může poskytnout závodní stravování také občanům, k jejichž stravování se zavázala smlouvou o závodním stravování s jinou právnickou osobou, fyzickou osobou nebo organizační složkou státu, a zaměstnancům jiných zaměstnavatelů, kteří jsou u ní na pracovní cestě nebo pro ni jinak činní. Toto stravování je pak pro organizaci doplňkovou činností (zákon č. 250/2000 Sb., 2000).

e) Další pravidla pro PO

I když má PO právní subjektivitu, je oprávněna uzavírat smlouvy o půjčce, úvěru nebo uzavírat smlouvu o nájmu s právem koupě jen po předchozím písemném souhlasu zřizovatele. Souhlas se nevyžaduje v případě půjček zaměstnancům z FKSP. K dočasnému krytí svých potřeb může získat od svého zřizovatele návratnou finanční výpomoc, jestliže je její vrácení zabezpečeno jejími výnosy běžného roku. PO není oprávněna ručit za závazky třetích osob, ani jinak je zajišťovat.

PO není oprávněna poskytovat dary jiným subjektům, s výjimkou obvyklých peněžitých nebo věcných darů svým zaměstnancům ze svého FKSP (zákon č. 250/2000 Sb., 2000).

2.4.2. Školské právnické osoby

Školská právnická osoba (dále jen ŠPO) je právnická osoba zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb. Hlavní činností je na rozdíl od příspěvkových organizací jen poskytování vzdělávání podle vzdělávacích programů uvedených v § 3 a školských služeb podle tohoto zákona. Zřizovatel může být ministerstvo, kraj, obec nebo svazek obcí, právnická nebo fyzická osoba. Rozdílem od PO je způsob zřízení a vzniku, hospodaření, zániku apod. Vznik popř. uskutečňování změn je u ŠPO jednodušší než u příspěvkových organizací. ŠPO vzniká dnem zápisu do rejstříku školských právnických osob a zároveň se zapisuje do rejstříku škol a školských zařízení (příspěvkové organizace se zapisují navíc do obchodního rejstříku). IČ přiděluje ŠPO přímo MŠMT (MŠMT, 2009d).

ŠPO může vedle své hlavní činnosti stejně jako příspěvková organizace provozovat i doplňkovou činnost, která nesmí omezovat hlavní činnosti, ale měla by na hlavní činnost navazovat a měla by vést k jejímu účelnějšímu využití.

Účetnictví vede ŠPO v souladu s vyhláškou č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Účetnictví vede odděleně jak pro hlavní činnost, tak pro doplňkovou činnost. Výsledek hospodaření z hlavní činnosti se pak sloučí se ziskem z doplňkové činnosti po zdanění.

Ze zlepšeného výsledku hospodaření k 31. 12., tj. pokud je rozdíl mezi dosaženými výnosy a vynaloženými náklady větší než nula, tvoří ŠPO peněžní fondy. ŠPO vytváří jen 2 fondy a to rezervní, investiční a ŠPO zřízená ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí fond kulturních a sociálních potřeb (příspěvková organizace ještě fond odměn). Pravidla pro fondy jsou volnější než u příspěvkových organizací a v zákoně nejsou upřesněny. Uvádá jen, že rezervní fond slouží přednostně k úhradě ztráty z hlavní činnosti z minulých let a ke zkvalitnění a podpoře hlavní činnosti a investiční fond slouží k financování investičních potřeb ŠPO. Zůstatky fondů na konci roku se převádějí do následujícího roku.

ŠPO získává finanční prostředky ze státního rozpočtu, z rozpočtů územních samosprávných celků, od zřizovatele, dále má příjmy z hlavní a doplňkové činnosti, příjmy z majetku, z úplaty za vzdělávání a školské služby, dotace z rozpočtu Evropské unie, dotace podle mezinárodních smluv, dary a dědictví. Pokud ŠPO získá příjmy hlavní činností, může je použít zase jen na hlavní činnost. I z tohoto důvodu se vede účetnictví odděleně. Zákon

upravuje podmínky nakládání s finančními prostředky a majetkem jak pro hlavní činnost, tak pro doplňkovou činnost. Majetek, který může ŠPO využívat je majetek vlastní nebo majetek vypůjčený či pronajatý (zákon č. 561/2004 Sb., 2004).

2.5. Financování regionálního školství

O hospodaření s finančními prostředky rozhodují instituce, které vykonávají státní správu v oblasti školství (obce, obecní úřady obcí s rozšířenou působností, MŠMT, odbory školství krajských úřadů, Česká školní inspekce, ředitelé škol a ředitelé předškolních zařízení, jiné ústřední orgány státní správy). Krajský úřad zřizuje, ruší a finančně zabezpečuje všechny školy a školská zařízení (kromě vysokých škol) v regionu. O velikosti rozpočtu pro jednotlivé školy a školská zařízení rozhoduje počet žáků a dětí, který v ČR stále klesá (Peková a kol., 2012).

Školství je převážně financováno z některého veřejného rozpočtu. Financování regionálního školství je pak založeno na principu vícezdrojového financování. Finanční prostředky školy a školská zařízení získávají jako:

- Přímé náklady na vzdělávání hrazené státem – mzdové prostředky, povinné odvody, výdaje na učebnice, učební pomůcky a školní potřeby, rozvojové a inovační programy, výdaje na vzdělávání pedagogických pracovníků.
- Ostatní – provozní a investiční výdaje škol hrazené zřizovateli.

Samosprávu v oblasti školství vykonávají obce a svazky obcí, kraje a na úrovni školy pak školská rada (Rektořík a kol., 2007).

2.5.1. Republikové a krajské normativy

MŠMT přiděluje dotace na přímé vzdělávací výdaje Krajským úřadům. Výše vychází z republikových normativů, které MŠMT stanovuje na každý rok. Přímými vzdělávacími výdaji jsou platy, ostatní osobní náklady (OON) a ostatní přímé neinvestiční výdaje.

Republikové normativy označují průměrný příspěvek od státu na vzdělávání a školské služby na jedno dítě, žáka nebo studenta v určitém věkovém rozmezí, viz tabulka č. 3.6. Do přímých neinvestičních výdajů (NIV) se řadí hlavně výdaje na platy zaměstnanců včetně odvodů, ale i výdaje na zdravotně postižené, na zájmové vzdělávání, volnočasové aktivity

a poradenské služby. Příspěvek by měl pokrýt náklady škol a školských zařízení. Dotace na vzdělávací výdaje vychází ze zákona č. 561/2004 Sb., a ze schváleného státního rozpočtu kapitoly 333 pro daný rok (MŠMT, 2016e).

Tabulka č. 2.2 Výše republikových normativů na rok 2016

Věková kategorie	NIV celkem na žáka	MP + odvody celkem na žáka	ONIV celkem na žáka	Počet zaměstnanců na 1000 žáků
3 - 5 let	42 080 Kč	41 571 Kč	509 Kč	128 607 Kč
6 - 14 let	53 922 Kč	52 817 Kč	1 105 Kč	130 600 Kč
15 - 18 let	62 352 Kč	61 262 Kč	1 090 Kč	145 555 Kč
19 - 21 let	53 213 Kč	52 500 Kč	713 Kč	128 607 Kč
3 - 18 let v krajském zařízení ústavní výchovy (KZÚV)	255 800 Kč	253 300 Kč	2 500 Kč	698 862 Kč

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy 2016 (zpracování)

Krajské úřady následně tyto dotace přerozdělují prostřednictvím odboru školství školám a školským zařízením, které zřizuje kraj a obce. Podmínky pro rozdělení těchto dotací se řídí krajskou metodikou a vyhláškou č. 492/2005 Sb., o krajských normativech, který stanovuje ukazatele rozhodné pro stanovení krajských normativů, jednotky výkonu pro jednotlivé krajské normativy, členění krajských normativů a vztah mezi ukazateli a jednotkami výkonu, ukazatele pro výpočet minimální úrovně krajských normativů, zásady pro zvýšení a zveřejnění normativů. Každý kraj si tedy následně určuje vlastní pravidla pro jednotlivé typy škol a školská zařízení, kterými jsou „krajské normativy“, jejichž součástí jsou i příplatky na speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů. Normativní rozpis má dva následující kroky: 1) stanovení normativního počtu pedagogických a nepedagogických pracovníků a k tomu odpovídající výše mzdových prostředků 2) stanovení normativního objemu ostatních neinvestičních výdajů (NIV) (Peková a kol., 2012).

Na zajišťování činností, která je pro školy a školská zařízení hlavní, tj. vzdělávání, zajištění ubytování a stravování žáků, je stanoven odborem školství krajského úřadu neinvestiční příspěvek, tzv. přímý neinvestiční výdaj (NIV) v rozpisu na závazné ukazatele, kterým je:

- limit prostředků na platy,
- limit prostředků na ostatní osobní náklady (OON),

- limit prostředků na přímé ostatní neinvestiční výdaje (ONIV), (náhrady za nemoc, pojistné na soc. zabezpečení a zdravotní pojištění, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, učební pomůcky, školní potřeby, učebnice, vzdělávání pedagogických pracovníků, zvýšené náklady spojené s výukou, přiděly do FKSP, ostatní náklady z pracovně právních vztahů, na činnosti které souvisejí s rozvojem školy a kvalitou vzdělání),
- limit počtu zaměstnanců (stanovuje se na základě skutečného počtu pracovníků s přihlédnutím k vypočtenému normativnímu počtu pracovníků).

Výše poskytnutého příspěvku je závislá na výkonech organizace na kalendářní rok, kde jednotkou výkonu je 1 dítě, 1 žák nebo 1 student navštěvující školu nebo školské zařízení, 1 stravovaný, 1 ubytovaný, 1 lůžko, třída, studijní skupina, oddělení nebo jiná jednotka stanovená zvláštním právním předpisem. Příspěvky jsou poskytovány zvláště na vzdělávání a dále se stanovují podle druhu a typu školy, studijního a učebního oboru a formy vzdělávání. Pokud je normativně stanovená výše příspěvku od kraje na provoz školy nepostačující, koná se tzv. dohodovací řízení mezi krajským úřadem a ředitelem příslušné školy o zvýšení příspěvku (kr-zlinsky, 2018a).

Kromě dotací ze státního rozpočtu a příspěvku od zřizovatele, kterým může být MŠMT, kraj, obec, svazek obcí nebo fyzická a právnická osoba, jsou dalšími příjmy škol a školských zařízení příjmy z hospodářské činnosti, z fondů, dary, programy Evropské unie a další.

Největšími výdaji na provoz škol a školských zařízení jsou mzdy, zákonné sociální pojištění, zákonné sociální náklady (příděl do Fondu kulturních a sociálních potřeb), výdaje na energie, materiál, opravy a údržby a další.

Největšími příjmy škol a školských zařízení jsou již zmíněné dotace od Krajských úřadů, prodej majetku, služeb, výnosy z pronájmů a další (Peková a kol., 2012).

2.5.2. Změny v regionálním školství od 1. 1. 2019 v normativech

MŠMT vydalo v roce 2017 zprávu o tom, že Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR schválila novelu školského zákona, která mění financování regionálního školství. Nyní jsou školám a školním družinám zřizovanými obcemi a kraji rozdělovány peníze normativním způsobem, tedy na žáka. Tento systém nepostihuje specifika jednotlivých regionů a mezi kraji jsou velké rozdíly ve výši finanční podpory na vzdělávání ve stejném typu škol. Nejzásadnější změnou bude financování pedagogické práce mateřských škol, základních škol, středních škol, konzervatoří a školních družin, u nichž bude stanoven prováděcími předpisy maximální rozsah přímé pedagogické činnosti hrazený ze státního rozpočtu. Rozpis rozpočtu bude nově pro tyto školy provádět MŠMT, nikoliv krajské úřady prostřednictvím krajských normativů. Při rozdělování peněz se tak zohlední rozdílná velikostní a oborová struktura škol v krajích, finanční náročnost podpůrných opatření a rozdílná platová úroveň pedagogů v jednotlivých školách. Novela umožní spravedlivé ohodnocení učitelů a školy dostanou peníze podle skutečného rozsahu poskytovaného vzdělávání (MŠMT, 2017).

3. Analýza služeb sekundárního vzdělávání ve Zlínském kraji

Zlínský kraj, jako i ostatní kraje České republiky, je poskytovatelem veřejných služeb. Na svém území poskytuje základní veřejné služby ve zdravotnictví, dopravě, kultuře, sociálních službách a v neposlední řadě ve vzdělávání. Zlínský kraj zajišťuje hlavně střední vzdělávání, vyšší odborné vzdělávání, jazykové vzdělávání, vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, základní umělecké vzdělávání, zájmové vzdělávání, další vzdělávání pedagogických pracovníků, školskou poradenskou činnost, výkon ústavní výchovy, služby v ubytovacích zařízeních a zařízení školního stravování.

V roce 2016 Zlínský kraj zřizoval 99 škol, jako příspěvkové organizace. Z toho:

- 18 základních škol a mateřských škol pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,
- 20 základních uměleckých škol,
- 1 konzervatoř,
- 46 středních škol z toho: 7 průmyslových škol, 2 uměleckoprůmyslové školy, 8 středních škol, 4 obchodní akademie, 2 střední odborné učiliště, 2 odborné učiliště, 1 střední zdravotnickou školu, 12 Gymnázií, 3 Střední odborné školy, Tauferovu střední odbornou školu veterinární, Integrovanou střední školu – Centrum odborné přípravy a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Střední zdravotnickou školu a Vyšší odbornou školu zdravotnickou, 2 vyšší odborné školy,
- 12 dětských domovů,
- 1 krajskou pedagogicko – psychologickou poradnu a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- 1 plaveckou školu (ZKOLA, 2018a).

Nejsou zde zahrnuty Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově, Mateřská škola, Základní škola a Střední škola pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí, tyto školy jsou zřizovány státem. A dále není zahrnuta Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o. v Karviné, ta má ve Zlíně jen detašované pracoviště.

Kromě Zlínského kraje zřizují školy i další zřizovatelé jako jsou města, obce, církve, ministerstva (jako státní školy), ale i soukromé subjekty. Počet škol podle zřizovatelů ukazuje tabulka č. 3.1. Města a obce zřizují většinou mateřské školy a základní školy. Při těchto

školách fungují i školní družiny, školní jídelny a školní kluby. Střediska volného času rovněž zřizují obce.

Tabulka č. 3.1 Počet škol dle zřizovatelů ve Zlínském kraji (data k 1. 9. daného roku)

Zřizovatel	Počet škol				
	2011	2012	2013	2014	2015
Zlínský kraj	105	102	100	100	100
Obce	462	461	458	457	457
Stát	5	5	5	4	4
Soukromý subjekt	30	31	33	35	38
Církev	7	7	7	7	7
Celkem	609	606	603	603	606

Zdroj: Zlínský kraj - Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji 2016 (zpracování)

Kraj nemá nadřazené postavení k jiným zřizovatelům škol a školských zařízení, může jen ovlivňovat vývoj vzdělávání na svém území. V rámci přenesené působnosti rozděluje finanční prostředky ze státního rozpočtu, rozhoduje o změnách v rejstříku škol a školských zařízeních, popřípadě v odvolacích řízeních.

V rámci *Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Zlínského kraje*, který je pro školy podle školského zákona povinný, si kraj stanovuje cíle, kterých chce dosáhnout na další 4 roky. Poslední zveřejněný dlouhodobý záměr Zlínského kraje byl v roce 2016 a týká se období 2015–2020. Hlavní prioritou je podpořit obory středních škol tak, aby byli absolventi schopni uplatnit znalosti a dovednosti v praxi a aby mohli uspokojit nabídku zaměstnavatelů na trhu práce. Další prioritou je udržení kvality středního vzdělávání a rozvoj partnerské spolupráce středních škol a zaměstnavatelů. V porovnání s předchozím obdobím zůstaly některé cíle a k tomu stanovená opatření stejné, jiné se změnily v návaznosti na potřeby žáků a vzdělávání, změny související se změnou na trhu práce, potřeby dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a další (kr-zlinsky, 2016b).

3.1. Vzdělávací služby ve Zlínském kraji

Díky reformě státní správy v roce 2002 vzniklo tzv. regionální školství. Kompetence ze strany státu se touto reformou přenesly na regiony, tedy kraje a obce. Kraje a obce se staly zřizovateli škol a školských zařízení, které tak zajišťují:

- předškolní vzdělávání,
- základní vzdělávání,
- střední vzdělávání,
- vzdělávání v konzervatoři,
- vyšší odborné vzdělávání,
- základní umělecké, zájmové vzdělávání a jazykové vzdělávání,
- další vzdělávání.

Zlínský kraj tedy zajišťuje vzdělávací služby v rámci regionálního školství. Jelikož práce bude zaměřená na sekundární vzdělávání, ostatní formy vzdělávání zde nebudou zmiňovány.

3.1.1. Střední školy

Střední vzdělávání, tzv. sekundární vzdělání, si vybírají většinou žáci v 9. ročníku základní školy dle svých znalostí a dovedností. Výjimkou jsou gymnázia a konzervatoře, kde mohou zvláště nadaní žáci nastoupit již v 6. nebo 8. ročníku základní školy. Střední vzdělání navazuje na základní vzdělání a poskytuje studentům obsahově širší všeobecné vzdělání nebo odborné vzdělání spojené se všeobecným vzděláním. Všeobecné vzdělávání se uskutečňuje v gymnáziích a odborné vzdělávání ve střední odborné škole nebo středním odborném učilišti. Vzdělání by mělo připravit studenty na budoucí povolání, popř. na další navazující vzdělání. Na gymnázia a střední odborné školy zpravidla vykonávají žáci přijímací zkoušky v podobě testů SCIO, popř. talentové zkoušky. Na střední odborné učiliště se zkoušky nekonají. Vzdělávání ve střední škole se dělí na teoretické a praktické vyučování a výchovu mimo vyučování. Praktické vyučování se dělí na odborný výcvik, cvičení, učební praxi a odbornou nebo uměleckou praxi a sportovní přípravu. Studium probíhá denní formou vzdělávání (DFV) nebo ostatní formou vzdělávání (OFV) a to jako večerní, dálkové, distanční nebo kombinované. Počet žáků středních škol, jejichž zřizovatelem je Zlínský kraj, ukazuje tabulka č. 3.2 (v závorce je rozdíl oproti předešlému roku).

Tabulka č. 3.2 Počet žáků ve středních školách zřizovaných Zlínským krajem

Zlínský kraj	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Počet žáků - celkem	25 152	23 192 (-1 960)	21 649 (-1 543)	20 798 (-851)	20 516 (-282)
Denní forma vzdělávání	26 645	22 788 (-1 857)	21 276 (-1 512)	20 501 (-775)	20 292 (-209)
Ostatní formy vzdělávání	523	404 (-109)	373 (-109)	513 (-76)	224 (-73)

Zdroj: ZKOLA - Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji 2016 (zpracování)

Z demografického hlediska je patrný pokles počtu žáků ve středních školách zřizovaných Zlínským krajem. K největšímu poklesu došlo ve školním roce 2012/2013 a to o 1960 žáků. Naopak nejmenší pokles byl ve školním roce 2015/2016 o 282 žáků. Podobně je tomu tak u denní formy vzdělávání a ostatních forem vzdělávání.

Zlínský kraj poskytuje vzdělávání studentům se speciálními vzdělávacími potřebami ve speciálních středních školách, kterými jsou:

- odborná učiliště - poskytují odbornou přípravu ve studijních oborech s výučním listem žákům s mentálním postižením,
- praktické školy – připravují žáky pro výkon jednoduchých činností,
- střední školy pro smyslově postižené – poskytují vzdělání pro smyslově postižené žáky, kteří se nemohou vzdělávat společně s ostatními žáky středních škol. Ve Zlínském kraji jsou jen 2 takovéto školy a to MŠ, ZŠ a SŠ pro sluchově postižené ve Zlíně a ve Valašském Meziříčí,
- střední školy při výchovných ústavech – poskytují vzdělání žákům, kterým byla soudem nařízena ústavní nebo ochranná výchova. Ve Zlínském kraji jsou to střediska výchovné péče ve Valašském Meziříčí, Zlíně a Střílkách (ZKOLA, 2017b)

Absolvent školy, který vstupuje na trh práce, by měl být již v rámci vzdělávacího procesu připravován tak, aby byl dobře uplatnitelný, schopný pružně se adaptovat na nové podmínky, reagovat na nové trendy a byl připraven dále se rozvíjet a vzdělávat. K tomu je důležité propojení mezi sférou vzdělávání a světem práce (NUV, 2017a).

Úspěšným ukončením příslušného vzdělávacího programu středního vzdělávání se dosahuje těchto stupňů vzdělání:

- Střední vzdělání – získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání. Vzdělání se ukončuje závěrečnou zkouškou.
- Střední vzdělání s výučním listem – získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 2 nebo 3 let denní formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s výučním listem (§84). Vzdělání se ukončuje závěrečnou zkouškou.

Střední vzdělání s maturitní zkouškou – získá žák úspěšným ukončením vzdělávacích programů šestiletého nebo osmiletého gymnázia, vzdělávacího programu v délce 4 let denní formy vzdělávání, vzdělávacího programu nástavbového studia (§83) v délce 2 let denní formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou (§85). Vzdělání se ukončuje maturitní zkouškou (zákon č. 561/2004 Sb., 2004).

Zlínský kraj nabízí 26 skupin oborů z 31 celkových možných. Aktuální nabídka je každoročně zveřejňována na portálu školství Zlínského kraje ZKOLA. Většinou studium probíhá v denní formě vzdělávání. Obory, do kterých jsou žáci středních škol přijati, jsou rozděleny do kategorií dosaženého vzdělání. Členění oborů dle nařízení vlády č.211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělávání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání jsou uvedeny v příloze č. 1.

V oborech zakončených maturitní zkouškou mají největší zastoupení obory ve skupině 79 Gymnázium, 63 Ekonomika a administrativa a 23 Strojírenství a strojírenská výroba. Nejmenší počet žáků měly obory ve skupině 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů, 72 Publicistika, knihovnictví a informatika a 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů.

V oborech zakončených výučním listem mají největší zastoupení obory ve skupině 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus a 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie. Nejmenší počet žáků měly obory ve skupině 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče, 31 Textilní výroba a oděvnictví a 82 Umění a užité umění.

Tabulka č. 3.3 Obory vzdělávání ve Zlínském kraji ve středních školách všech zřizovatelů

Škola/skupina oborů	Počet oborů					Počet žáků				
	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016
Konzervatoř - skupina oborů P	2	2	2	2	2	175	168	179	180	173
Gymnázia - skupina oborů K	8	8	2	2	2	7 633	7 377	7 194	7 109	7 084
SŠ - sk.oborů M - DFV	80	67	49	41	38	10 842	9 418	8 529	8 270	8 228
SŠ - sk.oborů M - OFV	13	10	10	9	8	258	237	242	284	238
SŠ - sk.oborů Lo - DFV	38	34	29	24	18	2 788	2 392	2 196	2 089	2 143
SŠ - sk.oborů Lo - OFV	2	1	1	1	1	93	82	62	63	64
SŠ - sk.oborů L - nástavbové studium - DFV	8	8	8	8	8	1 002	792	699	649	620
SŠ - sk.oborů L - nástavbové studium - OFV	7	7	6	5	5	862	645	577	464	400
SŠ - sk.oborů H - DFV	59	42	37	37	38	4 906	4 669	4 484	4 319	4 300
SŠ - sk.oborů H - OFV	9	8	8	10	8	78	72	63	63	75
OU a Prakt.školy - sk.oborů E	23	21	19	14	14	685	620	566	550	464
Parktické školy - sk.oborů C	2	2	2	2	2	58	69	67	58	61

Zdroj: ZKOLA - Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji 2016 (vlastní zpracování)

Pokud bychom srovnali celkový počet žáků, největší počet žáků přetrvává v Gymnáziích a nejmenší počet žáků v oborech s výučním listem, tedy skupin oborů H a E. Např. ve školním roce 2015/2016 navštěvovalo Gymnázia 7 084 žáků a všechny obory s výučním listem jen 4 839 žáků (viz tabulka č. 3.3), což je velký nepoměr. Zlínský kraj proto realizuje řadu opatření k posílení zájmu o vzdělávání v některých oborech s výučním listem, jedním z nich je projekt „Podpora řemesel v odborném školství“ (ZKOLA, 2017 b).

3.1.2. Ostatní formy vzdělávání

Vzdělání je určeno převážně pro ty, co studují při zaměstnání a potřebují získat potřebnou kvalifikaci pro výkon svého povolání popřípadě získat doklad o kvalifikaci nutný k založení živnosti. Dosažením vyššího vzdělání mohou mít absolventi také větší uplatnění na trhu práce. Ve Zlínském kraji studují žáci převážně v oborech zakončených výučním listem, maturitní zkouškou, výučním listem a maturitou, v dálkové, večerní, distanční i kombinované formě vzdělávání (ZKOLA, 2017b).

- **Odborné kursy, kursy jednotlivých předmětů, pomaturitní specializační kursy**

Odborné kursy a kursy jednotlivých předmětů nebo jiných ucelených částí učiva jsou určeny k doplnění všeobecných i odborných vědomostí a dovedností potřebných pro výkon povolání a pracovních činností.

Pomaturitní specializační kursy jsou určeny k získání speciálních teoretických i praktických vědomostí a dovedností, které navazují svým odborným zaměřením na dříve ukončené vzdělávání a rozšiřují kvalifikaci pro výkon povolání nebo pracovních činností (zákon č. 561/2004 Sb., 2004).

- **Nástavbové studium**

Vzdělávání je pro uchazeče, kteří úspěšně ukončili vzdělání s výučním listem. Koná se na střední škole v denní formě vzdělávání a trvá 2 roky. V ostatních formách vzdělávání je maximálně o 1 rok delší. V ostatních formách vzdělávání ve Zlínském kraji se nástavbové studium studuje jen v denní a dálkové formě vzdělávání (ZKOLA, 2017b).

3.1.3. Jazykové vzdělávání

Poskytuje jazykové vzdělání v cizích jazycích. V případě cizinců se za cizí jazyk považuje také český jazyk. Jazykové vzdělávání se uskutečňuje v jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky. Vzdělávání může být ukončeno státní jazykovou zkouškou základní, všeobecnou a speciální (tlumočnická a překladatelská).

Jazykové vzdělání ve Zlínském kraji nabízí 6 jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky. Čtyři školy jsou zřizovány krajem a to ve Zlíně, Uherském Brodě, Uherském Hradišti a ve Valašském Meziříčí. Další dvě školy jsou zřizovány soukromým subjektem a to v Kunovicích a v Rožnově pod Radhoštěm. Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky jsou součástí školy, která vykonává činnost střední školy.

V jazykových školách jsou realizovány kurzy: základní, střední, konverzační, speciální a od školního roku 2013/2014 kurzy přípravné ke státním jazykovým zkouškám. Počet kurzů a počet posluchačů ve Zlínském kraji ukazuje tabulka č. 3.4. Jazykové vzdělání je organizováno i formou jednoletých kurzů cizích jazyků, kdy se výuka považovala za studium na středních nebo vysokých školách až do školního roku 2013/2014. Od školního

roku 2014/2015 se tyto kurzy nestávají součástí vzdělávací soustavy a následně i poklesl počet posluchačů navštěvujících tyto jednoleté kurzy což je patrné z tabulky č. 3.4.

Tabulka č. 3.4 Počet posluchačů navštěvujících jazykové kurzy

Kurzy	Počet posluchačů				
	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
jednoleté	242	223	325	137	119
ostatní	475	497	468	489	319
- počet kurzů	61	68	54	44	37

Zdroj: ZKOLA - Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji 2016 (zpracování)

Tuto formu vzdělání mohou vykonávat instituce, které splní požadavky dle vyhlášky č.19/2014 Sb., o zápisu vzdělávacích institucí do seznamu vedeného pro účely státní sociální podpory a důchodového pojištění a o studiu v jednoletých kurzech cizích jazyků s denní výukou. Tyto jednoleté kurzy jsou realizovány třemi školami, jejichž zřizovatel je Zlínský kraj a to ve Zlíně, Uherském Hradišti a ve Valašském Meziříčí a dále devíti soukromými subjekty.

V jazykových školách se mohou vzdělávat i cizinci, pro které je vyučovacím cizím jazykem jazyk český. Cizinci musí úspěšně vykonat zkoušku právě z českého jazyka.

Na žádost MŠMT může být školám povolena výuka některých předmětů v cizím jazyce. Ve Zlínském kraji využily tuto možnost 3 střední školy:

- Zlín, Gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky – předměty Geografie a Základy společenských věd v anglickém jazyce a Dějepis ve francouzském jazyce,

- Staré Město, Střední odborná škola a Gymnázium – předmět Seminář z geografie v anglickém jazyce,

- Valašské Meziříčí, Integrovaná střední škola-Centrum odborné přípravy a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky – předmět Technické vybavení počítačů v anglickém jazyce (ZKOLA, 2017 b).

3.2. Další služby poskytované ve školství ve Zlínském kraji

Školy poskytují svým studentům a zaměstnancům i řadu dalších služeb. Mezi nejhlavnější patří stravování a ubytování.

3.2.1. Ubytovací služby

Žákům středních škol a studentům vyšších odborných škol zabezpečují ubytování domovy mládeže a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami pak internáty. Ubytovací zařízení jsou ve většině případů zřízená jako součást školy. Následně dostávají školy dle normativů příspěvek od Zlínského kraje na jednoho ubytovaného. Organizace a činnost se řídí vyhláškou č. 108/2005 Sb., o školských a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních. Výchova a vzdělávání probíhá podle Školního vzdělávacího programu. Počty nabízených lůžek a počty skutečně ubytovaných uvádí tabulka č. 3.5 (ZKOLA, 2017b).

Tabulka č. 3.5 Ubytovací služby

Ubytovací služby	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Počet nabízených lůžek	4 562	4 510	4 077	4 232	4 232
počet ubytovaných	2 986	2 791	2 772	2 818	2 807

Zdroj: ZKOLA - Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji 2016 (zpracování)

3.2.2. Školní stravování

Žákům a studentům po dobu vzdělávání ve školách a školských zařízeních zajišťují stravovací služby školní jídelny. Stravování poskytují i zaměstnancům a důchodcům, kteří byli při odchodu do důchodu zaměstnanci školy nebo školského zařízení. Volné výrobní kapacity pak mohou školy využít k doplňkové činnosti, kdy mohou nabídnout stravování cizím strážníkům. Stejně jako u ubytování dostávají školy dle normativů příspěvek od Zlínského kraje na jednoho strážníka (ZKOLA, 2017b).

3.3. Financování regionálního školství ve Zlínském kraji

Z rozpočtu Zlínského kraje ukrajuje největší částku právě vzdělávání a školské služby. V tabulce č. 3.6 je uvedeno s jakým rozpočtem kraj disponoval v příslušném roce a jaká částka z celkového rozpočtu šla jen na vzdělávání a školské služby a z této částky jen na střední vzdělávání. Částka na střední vzdělávání není zdaleka největší, největší částka, která jde z rozpočtu na vzdělávání a školské služby je na předškolní a základní vzdělávání. I když jsou zřizovateli předškolního a základního vzdělávání obce, kraj jim přerozděluje finanční prostředky přidělené z rozpočtu MŠMT. Z tohoto důvodu jsou i tyto školy zařazeny do rozpočtu Zlínského kraje (ZKOLA, 2017b).

Tabulka č. 3.6 Rozpočet Zlínského kraje (v tisících Kč)

ZLÍNSKÝ KRAJ	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%
Rozpočet celkem	8 668 948	100	8 822 767	100	8 903 672	100	9 680 051	100	9 224 679	100
Vzdělávání a školské služby	5 294 133	61,07	5 097 223	57,77	5 326 335	59,82	5 552 225	57,36	5 632 663	61,06
- Střední vzdělávání	1 757 607		1 543 855		1 654 304		1 731 406		1 632 932	

Zdroj: Monitor - státní pokladna 2012 - 2016 (vlastní zpracování)

3.3.1. Výdaje na školy a školská zařízení zřizovaná krajem

Jak již bylo zmíněno, Zlínský kraj byl v roce 2016 zřizovatelem 99 škol a školských zařízení. Tyto školy a zařízení jsou financovány z rozpočtu kraje. Celkové náklady na provoz činily v tomto roce 2 506 067,06 tis. Kč a z toho:

- náklady na hlavní činnost 2 431 433,56 tis. Kč
- náklady na doplňkovou činnost 74 633,50 tis. Kč

Náklady na hlavní činnost byly 97,02 % a náklady na doplňkovou činnost 2,98 % z celkových provozních nákladů. Porovnání toho, zda se náklady na provoz zvyšují či snižují, je obsaženo v tabulce č. 3.7.

Tabulka č. 3.7 Celkové provozní náklady za kalendářní roky

	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%
Náklady HČ	2 499 297,35	97,4	2 433 495,06	97,3	2 395 620,66	97,8	2 411 195,89	96,6	2 431 433,56	97
Náklady DČ	68 120,38	2,65	68 555,59	2,74	72 060,85	2,92	83 870,64	3,36	74 633,50	2,98
Celkem	2 567 417,73	100	2 502 050,65	100	2 467 681,51	100	2 495 066,53	100	2 506 067,06	100
Meziroční nárůst (v %)				-2,6		-1,4		1,11		0,44
Meziroční nárůst (v tis. Kč)			-65 367,08		-34 369,14		27 385,02		11 000,53	

Zdroj: ZKOLA - Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji 2016 (zpracování)

Je patrné, že v letech 2012 a 2013 se náklady snižovaly, ale od roku 2013 mají tendenci růst. Například v roce 2016 byl meziroční nárůst způsoben:

a) vyššími transfery o 97 288,52 tis. Kč, příspěvky na provoz o 15 865,52 tis. Kč, vlastními zdroji o 2 014,73 tis. Kč a

b) nižšími účelovými transfery o 94 931,10 tis. Kč, doplňkovou činností o 9 237,14 tis. Kč.

Z celkových nákladů na hlavní činnost škol a školských zařízení představují největší částku přímé náklady (viz republikové normativy) a to 75,27 %. Zbývající část, tedy 24,73 % provozní náklady. Provozní náklady jsou poskytovány na provoz škol a jsou hrazeny příspěvkem na provoz od zřizovatele. Patří sem např. náklady na materiál, energie, opravy a udržování, odpisy majetku, cestovné a další. Celkovou výši přímých a provozních nákladů ukazuje tabulka č. 3.8. Tyto náklady jsou převážně financovány z dotací MŠMT a příspěvky na provoz z rozpočtu zřizovatele, zbytek si zajišťují organizace pomocí vlastních zdrojů, jako jsou tržby za výrobky, služby, pronájmy, jinými výnosy, prostředky z vlastních fondů, zdrojů z evropských strukturálních fondů a účelovými dotacemi (ZKOLA, 2017b).

Tabulka č. 3.8 Celkové náklady na hlavní činnost za kalendářní roky

	2012	%	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%
Přímé náklady	1 876 905,25	75,1	1 835 911,93	75,4	1 817 696,31	75,9	1 787 106,98	74,1	1 830 043,56	75,3
Provozní náklady	622 392,10	24,9	597 583,13	24,6	577 924,35	24,1	624 088,91	25,9	601 390,00	24,7
Celkem	2 499 297,35	100	2 433 495,06	100	2 395 620,66	100	2 411 195,89	100	2 431 433,56	100

Zdroj: ZKOLA - Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji 2016 (zpracování)

3.3.2. Pracovníci ve školství

Ve školství pracují jak pedagogičtí pracovníci, kteří se starají o výuku žáků a studentů, tak nepedagogičtí pracovníci, kteří zajišťují pro žáky, studenty a pedagogy kvalitní zázemí v podobě administrativních činností, údržby škol a školských zařízení, stravování apod. Počty pracovníků jsou přímo závislé na vývoji výkonů, tedy na počtu žáků a studentů navštěvujících školy a školská zařízení. Vývoj pracovníků ve školách a školských zařízeních zřizovaných Zlínským krajem ukazuje tabulka č. 3.9. I zde je vidět pokles pracovníků a to díky nepříznivému demografickému vývoji (ZKOLA, 2017b).

Tabulka č. 3.9 Počty pedagogických a nepedagogických pracovníků škol a školských zařízení zřizovaných Zlínským krajem za kalendářní roky

Pracovníci	2012	2013	2014	2015	2016
Pedagogičtí pracovníci	3 345	3 198	3 094	3 056	3 058
Nepedagogičtí pracovníci	1 198	1 173	1 130	1 088	1 072

Zdroj: ZKOLA - Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji 2016 (zpracování)

3.4. Podpora řemesel v odborném školství ve Zlínském kraji

Zlínský kraj se snaží, aby nezankly některé řemeslné obory z důvodu nedostatku zájmu mladé generace. Projekt „Podpora řemesel v odborném školství“ byl zahájen 1. 9. 2007. Nejprve byl uplatňován jen pro školy zřízené krajem, ve školním roce 2009/2010 se přidaly i soukromé školy, které mají žáky v podporovaných učebních oborech. Kraj se pomocí projektu snaží nalákat mladé studenty, aby tyto obory studovali a snížili tak dlouhodobý nesoulad mezi poptávkou a nabídkou absolventů středních škol na trhu práce. Tato nerovnováha vede na trhu práce k nedostatku kvalifikovaných pracovních sil hlavně ve strojírenských, stavebních a jiných oborech. Z tohoto projektu jsou poskytovány peněžní příspěvky žákům denní formy vzdělávání ve vybraných oborech poskytujících střední vzdělávání s výučním listem za určitých podmínek. Výše finanční podpory žákům, podmínky pro poskytování finanční podpory a podporované obory jsou uvedeny v příloze č. 2 (ZKOLA, 2017c).

Nejvíce podporovanými obory jsou obráběč kovů, strojní mechanik a instalatér. Od zahájení projektu, tedy od roku 2007 až do konce roku 2015 bylo na Podporu řemesel v odborném školství vyplaceno z rozpočtu Zlínského kraje 30 331 600 Kč, přičemž na každý rok je stanovena částka 4 200 000 Kč. O tom, že je projekt účinný svědčí tabulka č. 3.10,

kde je vidět, zvláště v posledních letech, nárůst žáků zařazených do tohoto projektu (ZKOLA, 2017b).

Tabulka č. 3.10 Počet žáků zařazených do projektu Podpora řemesel v odborném školství

	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Počet žáků	1 369	1 372	1 293	1 317	1 428

Zdroj: ZKOLA - Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji 2016 (zpracování)

4. Zhodnocení činnosti a hospodaření vybraných vzdělávacích institucí ve Zlínském kraji.

Pozornost bude zaměřena na vybranou střední školu ve Valašském Meziříčí, která bude srovnávána s obdobnou školou ve Vsetíně s podobnými službami. Použité údaje k zhodnocení činnosti a hospodaření škol jsou čerpány z výročních zpráv a internetových stránek škol.

4.1. Školství ve Valašském Meziříčí

Město Valašské Meziříčí leží v srdci Valašska a je považováno za vstupní bránu do pohoří Moravskoslezské Beskydy. Žije zde 22 309 obyvatel (2017) na 35,44 km² a má 6 místních částí. První zmínka o Meziříčí je z roku 1297 a statut města získalo v roce 1377. V sousedství byla založena obec Krásno nad Bečvou a v roce 1924 se tyto obce spojily a vzniklo město Valašské Meziříčí. Obě obce měly stejnou vrchnost, kvetl v nich obchod a řemesla. Významnou šlechtou zde byli Žerotínové, kteří nad Bečvou vybudovali krásný renesanční zámek. Valašské Meziříčí leží na soutoku dvou řek a to Vsetínské a Rožnovské Bečvy. Je silniční a železniční křižovatkou a v letech 1850 – 1960 bylo sídlem okresního úřadu a jiných institucí. Díky státní reformě byl v roce 1960 okres Valašské Meziříčí zrušen. Ve 2. pol. 19. století vznikaly v Krásně nad Bečvou průmyslové podniky a v Meziříčí byly zřizovány střední a průmyslové školy. K nejstarším patřil Spolek katolických tovaryšů z roku 1855. V roce 1871 bylo založeno gymnázium a o tři roky později odborná škola pro zpracování dřeva. Zvláštností v meziříčském školství bylo dívčí gymnázium. V roce 1908 založil Rudolf Schlattauer první gobelínovou školu u nás a dnes se jí říká Moravská gobelínová manufaktura. V lednu 1911 byl otevřen ústav hluchoněmých, kde je dnes mateřská škola, základní škola a střední škola pro sluchově postižené žáky. Díky dlouholeté sklářské tradici ve Valašském Meziříčí vznikla jako první na Moravě v roce 1944 Odborná škola pro sklářské učně, která s různými obměnami funguje dodnes (Valasskemezirici, 2007).

Do roku 2012 bylo ve Valašském Meziříčí 9 mateřských škol, 7 základních škol, ale obrovskou vlnu nepokoje mezi obyvateli vyvolalo rozhodnutí zastupitelstva města, kdy chtělo v příměstských částech Krhová a Poličná zrušit základní školy z důvodu stále se snižujícímu počtu žáků. Toto rozhodnutí se městu stalo osudným a obě části se po výsledcích v místním referendu v roce 2012 rozhodly pro odtržení. V současné době

je tedy ve Valašském Meziříčí 7 mateřských školy, 5 základních škol, 5 středních škol, 3 speciální školy a jedna vyšší odborná škola při Obchodní akademii. Obchodní akademie je také detašovaným pracovištěm pro Vysokou školu báňskou – technickou univerzitu Ostrava, kde mohou studenti studovat v denní formě a dálkové formě studia.

4.2. Integrovaná střední škola – Centrum odborné přípravy a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky

Integrovaná střední škola – Centrum odborné přípravy a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky (dále jen ISS – COP) vznikla dne 1. 5. 1994 sloučením dvou subjektů a to Středního učiliště elektrotechnického (součást bývalé TESLY n. p.) a Středního odborného učiliště chemického (součást bývalých Urxových závodů n. p.). Při SOU elektrotechnickém ještě vznikla v roce 1991 Státní jazyková škola v návaznosti na zvyšující se poptávku po výuce cizích jazyků. Posledním subjektem, který k dnešní ISS – COP sloučením přibyl, bylo v roce 2006 Střední odborné učiliště potravinářské. Nynější ISS - COP má sídlo v původním chemickém učilišti na ulici Palackého 239/49. Do sítě škol byla zařazena 1. 8. 1996. Na základě rozhodnutí MŠMT se stala příspěvkovou organizací Zlínského kraje založenou zřizovací listinou č. j. 1163/2001/ŠK. Škola si zřídila své webové stránky www.isscopvm.cz a emailovou adresu posta@isscopvm.cz. Centrum odborné přípravy znamená rozšíření vzdělávacích aktivit, které škola získala jako jedna z 35 zařízení v ČR. Má tedy akreditaci pro celý region jak pro školní výuku ve tříletých a čtyřletých oborech, tak pro nástavbové studium, státní jazykovou školu, svářečskou školu a celoživotní vzdělávání jako např. rekvalifikační kurzy pro Úřad práce, kurzy dle požadavků podniků, kurzy výpočetní techniky a další. Vzdělávání nabízí žákům v oborech elektrotechnických, strojních, chemických, gastronomických a potravinářských.

V současné době ISS – COP zajišťuje vzdělávání studentů v oborech zakončených závěrečnou zkouškou a výučním listem, maturitní zkouškou, dvojjazyčné vzdělávání v oboru Mechanik elektrotechnik, jednoleté pomaturitní kurzy anglického jazyka, státní jazykové zkoušky a jazykové zkoušky z českého jazyka. V rámci celoživotního vzdělávání zajišťuje nástavbové studium denní a dálkové, jazykové vzdělávání pro všechny věkové kategorie v regionu, svářečské kurzy, školení a zkoušky Vyhlášky č. 50/1978 Sb., Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu o odborné způsobilosti v elektrotechnice, realizaci kurzů v oblasti elektrotechniky, chemie, strojírenství, gastronomie a potravinářství pro různé zájemce a lokální akademii CISCO Networking systems. Při škole fungovala

do roku 2017 obecně prospěšná společnost LINGUA – LIVE, založená s městem Valašské Meziříčí, která podporovala jazykové vzdělávání v regionu. Místním centrem pro celoživotní učení dle zákona č. 179/2001 Sb., Zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání je uznávaná kvalifikace v oborech kuchař – číšník, pekař, cukrář, elektrikář a chemik. Hlavním cílem školy je poskytovat kvalitní profesní vzdělávání v souladu s požadavky sociálních partnerů a trhu práce v základní profesní přípravě a celoživotním vzdělávání. Důraz je kladen na kvalitu výuky a flexibilitu absolventů. Studenti se učí dovednostem nutných pro uplatnění v profesním a osobním životě.

Škola spolupracuje s významnými podniky regionu, Úřadem práce, Městským úřadem ve Valašském Meziříčí a Krajským úřadem Zlínského kraje. Zastoupení má v Krajském centru dalšího profesního vzdělávání a Centru uznávání a celoživotního učení Zlínského kraje, o.p.s. Je držitelem certifikátu Responsible care a Asociace kuchařů a cukrářů ČR. Škola se zapojuje i do projektů, spolufinancovaných Evropskou unií, Zlínským krajem, nebo projektů přeshraniční spolupráce s partnerskými školami v Slovenské republice.

4.2.1. Hlavní činnost školy

ISS – COP se díky demografickému vývoji potýká s dlouhotrvajícím trendem klesajícího počtu studentů jak v denní formě studia, tak v dálkové formě studia. Při kapacitě školy 1 230 studentů je škola obsazena v průměru jen z poloviny. Počet žáků a % obsazenosti ukazuje tabulka č. 4.1. Snížení počtu přijatých žáků i odchozích žáků v průběhu roku znamená snížení prostředků na platy a následně musí škola přistoupit k přehodnocení, případně úpravě organizační struktury a provést organizační změny. Tyto opatření jsou neoblíbené, protože ovlivňují celkovou atmosféru ve škole, ale jsou nezbytné pro další chod školy.

Tabulka č. 4.1 Počet tříd, počet studentů a obsazenost žáků v % v ISS - COP

Forma vzdělávání	2011/2012		%	2012/2013		%	2013/2014		%	2014/2015		%	2015/2016		%
denní (počet tříd / počet žáků)	26	578	47	21	532	43,3	20	500	40,7	21	456	37,1	21	478	38,9
dálková (počet tříd / počet žáků)	8	145	11,8	6	137	11,1	6	136	11,1	3	94	7,64	3	77	6,26
Celkem	34	723	58,8	27	669	54,4	26	636	51,7	24	550	44,7	24	555	45,1

Zdroj: ISS - COP, výroční zpráva 2012-2016 (vlastní zpracování)

V rámci své hlavní činnosti škola poskytuje vzdělání v oborech:

- H, tedy tříletých oborech zakončených závěrečnou zkouškou a výučním listem v denní formě studia: nástrojář, obráběč kovů, elektrikář, kuchař – číšník, cukrář, řezník – uzenář a pekař,

- L, tedy čtyřletých oborech zakončených maturitní zkouškou v denní formě studia: mechanik strojů a zařízení, mechanik elektrotechnik, chemik operátor, gastronomie a denní forma nástavbového studia podnikání,

- L, v dálkové formě nástavbového studia ukončeného maturitní zkouškou jsou vyučovány obory: provozní technika, provozní elektrotechnika, chemik operátor, podnikání a gastronomie.

Soupis všech oborů a počty žáků v jednotlivých oborech ve školním roce 2011/2012–2015/2016 ukazuje tabulka v příloze č. 3. Velký propad studentů je u dálkové formy nástavbového studia a to o víc než polovinu studentů. O něco menší propad a to asi o jednu třetinu je u čtyřletých oborů. Některé obory zaznamenávají s menšími výkyvy relativně stabilní počet studentů a některé obory musely být díky nezájmu studentů zrušeny. Nejnavštěvovanějším tříletým oborem je obor kuchař – číšník, i když je zde vidět velký propad studentů oproti předchozím létům. Nejméně navštěvovaným oborem je obráběč kovů, ale zde je naopak vidět nárůst oproti předchozím školním rokům. Ve čtyřletých oborech je nejnavštěvovanějším oborem mechanik strojů a zařízení. Tento obor má relativně stabilní počet studentů. Nejméně navštěvovaným oborem je chemik operátor. U tohoto oboru je vidět mírný klesající trend v počtu studentů.

Studenti tříletých oborů nástrojář, obráběč kovů, pekař, řezník - uzenář dostávají z rozpočtu Zlínského kraje v rámci Podpory řemesel v odborném školství finanční podporu. Výše a podmínky získání podpory jsou uvedeny v příloze č. 2. Celková částka, kterou Zlínský kraj vynaložil v letech 2012 až 2016 na podporu těchto oborů v ISŠ – COP je uvedena v tabulce č. 4.2. Jak již bylo uvedeno, Zlínský kraj každoročně vynakládá pro žáky svého regionu, studující tyto obory částku ve výši 4 200 tis. Kč. Studenti čtyřletého studia oboru chemik operátor dostávají finanční podporu od firem DEZA a.s. a CABOT, spol. s r.o. ve výši 400 Kč za každý měsíc, kdy jsou zapsáni ke studiu. Pro motivaci k dosažení lepších výsledků studia ještě dostávají za určitých podmínek jednorázovou finanční částku a to v pololetí a na konci roku v rozmezí 500 Kč až 1 500 Kč.

Tabulka č. 4.2 Podpora řemesel v odborném školství ve ZK

Rok	Celková výše podpory	% ze Zlínského kraje
2012	190 000 Kč	4,52
2013	194 500 Kč	4,63
2014	191 500 Kč	4,56
2015	244 500 Kč	5,82
2016	275 800 Kč	6,56

Zdroj: ISS - COP, interní materiály školy 2012-2016 (vlastní zpracování)

Škola se snaží přilákat studenty ke studiu na této škole prostřednictvím dnů otevřených dveří, náborů žáků prostřednictvím třídních schůzek na základních školách v regionu, kdy každoročně je navštíveno kolem 40 základních škol. Už skoro samozřejmostí je představení školy na různých webových stránkách a Facebooku. Dále se ISS – COP prezentuje prostřednictvím akcí pořádaných městem Valašské Meziříčí, jako např. Zázitková odpoledne, Den Země a další. Pro žáky 9. tříd se ve škole koná pod záštitou Svazu chemického průmyslu ČR soutěž *Hledáme nejlepšího mladého chemika* a pod záštitou Zlínského kraje soutěž určená pro studenty školy *Přehlídka odborných dovedností oboru Řezník – uzenář*, do které se zapojují školy z České i Slovenské republiky. Studenti se také účastní soutěží ve svých oborech, kde svými výbornými výsledky dělají dobré jméno školy.

4.2.2. Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky

V Jazykové škole mohou zájemci navštěvovat kurzy angličtiny, němčiny, francouzštiny, španělštiny, italštiny, ruštiny, čínštiny. Cizí státní příslušníci mohou navštěvovat kurz českého jazyka pro cizince s následnou zkouškou. Tuto zkoušku potřebují k získání trvalého pobytu. Výuka probíhá ve formách základního kurzu, středního kurzu a přípravou k jazykovým zkouškám na několika úrovních. Jazyková škola pořádá přípravné kurzy na státnice, zkoušky City & Guilds a konverzační kurzy na různých úrovních. Dále je akreditovaným centrem zkoušek Language Cert. Od roku 2014 získala Jazyková škola znovu akreditaci od MŠMT na denní pomaturitní studium anglického jazyka a německého jazyka se statutem studenta. Počet kurzů a počet posluchačů při kapacitě 560 posluchačů ukazuje tabulka č. 4.3. I zde je vidět snižující se počet posluchačů, i když nabídka kurzů je víceméně stejná. Snížení počtu posluchačů je přičítáno i otevřením soukromých jazykových škol blíže k centru města.

Tabulka č. 4.3 Počet jazykových kurzů, počet posluchačů a obsazenost posluchačů v % v Jazykové škole

Jazyková škola	2011/2012	%	2012/2013	%	2013/2014	%	2014/2015	%	2015/2016	%
počet odpoledních kurzů	19	-	21	-	20	-	17	-	19	-
počet posluchačů odpo. kurzů	160	28,6	177	31,6	150	26,8	148	26,4	133	23,8
počet posluchačů jednoletého kurzu AJ	54	9,64	36	6,43	15	2,68	10	1,79	17	3,04
Celkem počet posluchačů	214	38,2	213	40	165	29,5	158	28,2	150	26,8

Zdroj: ISS - COP, výroční zpráva 2012-2016 (vlastní zpracování)

4.2.3. Další služby

Při škole funguje domov mládeže a školní jídelna, jejichž zřizovatelem je Zlínský kraj. Domov mládeže byl v roce 2016 nově zrekonstruován a jeho kapacita je 120 lůžek. Počet ubytovaných je stabilní, jen v roce 2016 došlo k poklesu žáků, jak uvádí tabulka č. 4.4. Nicméně po rekonstrukci, která skončila na konci roku, by měla být kapacita opět navýšená a to i díky tomu, že ubytování bude nadále nabízeno i jiným středním školám ve Valašském Meziříčí, které měly své domovy mládeže a jejichž zřizovatelem je Zlínský kraj. Ubytovaní je nabízeno i v rámci doplňkové činnosti, tj. pro jiné osoby o víkendech nebo v době školních prázdnin.

Tabulka č. 4.4 Počet ubytovaných vždy k 30. 6. daného roku

Ubytovací služby	2012	2013	2014	2015	2016
Počet nabízených lůžek	120	120	120	120	120
počet ubytovaných	30	30	30	30	13

Zdroj: ISS - COP, výroční zpráva 2012-2016 (vlastní zpracování)

Školní jídelna nabízí stravování studentům, zaměstnancům a bývalým zaměstnancům. Ostatním strávnickům může poskytnout stravu v rámci doplňkové činnosti většinou formou oběda, popř. teplé večeře. Školní jídelna má kapacitu 950 strávníků. Počet vydaných porcí jídel v jednotlivých letech, včetně doplňkové (hostinské) činnosti ukazuje tabulka č. 4.5. Cena stravného se mění dle kalkulací, kterou ovlivňují ceny potravin, ceny energií, mzdové náklady a DPH.

Tabulka č. 4.5 Počet odebraných jídel ve školní jídelně

	2012	2013	2014	2015	2016
žáci (celodenní stravování)	41 552	41 802	44 184	43 371	40 459
zaměstnanci a důchodci	18 942	17 659	16 188	15 675	15 427
doplňková činnost	34 570	37 128	39 055	40 380	42 931
celkem	95 064	96 589	99 427	99 426	98 817

Zdroj: ISS - COP, interní materiály školy 2012-2016 (vlastní zpracování)

ISS – COP v rámci své doplňkové činnosti realizuje pronájmy, např. tělocvičny, učeben, školního bytu, kantýny, bývalé výměňkové stanice apod., stravování cizích strážníků, ubytování v domově mládeže organizovaným skupinám o víkendech a školních prázdninách, svářečské kurzy (základní kurzy, přípravné kurzy, periodické proškolení), kurzy gastrooborů jako např. příprava pokrmů studené kuchyně, příprava teplých pokrmů, příprava minutek, složitá obsluha hostů a další, kurzy technických oborů jako např. montér slaboproudých zařízení, montér rozvaděčů, montér hromosvodů, vyhláška 50/1978 Sb. a další, hostinskou činnost, kopírovací služby a revize elektrikářských zařízení. Tato činnost se uskutečňuje na základě objednávek nebo uzavřené smlouvy. Kurzy mohou absolvovat žáci, soukromé osoby a jako rekvalifikace pro Úřad práce. Doplňková činnost se účtuje odděleně od hlavní činnosti a škola má tyto náklady a výnosy rozděleny podle středisek.

4.2.4. Zaměstnanci školy

Ve škole jsou zaměstnání pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci, jako například údržbáři, uklízečky, účetní, ekonomka, asistentky, vrátní a kuchařky. Průměrný věk zaměstnanců byl v roce 2016 50 let. Pracují většinou v pracovním poměru popřípadě na dohodu o pracovní činnosti či dohodu o provedení práce. Úvazky jsou obsazovány dle potřeby školy, ale většina zaměstnanců je zaměstnaná na plný pracovní úvazek. Pracovníkům náleží za jejich odvedenou práci příslušné ohodnocení v podobě platu dle nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejné službě a správě. Odměňování závisí na mnoha dalších faktorech, kterými jsou druh vykonávané práce, dosažené vzdělání, odborná praxe, složitost vykonávané práce, organizační a řídicí náročnost vykonávané práce. Dle těchto faktorů jsou zaměstnanci zařazováni do **platových tříd** - podle druhu práce sjednané v pracovní smlouvě a podle požadovaných nejnáročnějších prací a **platových stupňů** - podle nejvyššího dosaženého vzdělání a započitatelné praxe. Vedle základního platu dostávají zaměstnanci osobní ohodnocení, příplatky (např. za třídnictví, za vedení,...) a jednorázové odměny. Pedagogové mají jiné platové tabulky než nepedagogové. Průměrný plat

zaměstnanců je uveden v tabulce č. 4.5. Největší změna byla mezi roky 2012 až 2014. V roce 2013 došlo k největšímu snížení hlavně u nepedagogických pracovníků a to o 1 300 Kč a naopak ke zvýšení platů došlo v roce 2014 a to díky změně tabulky platových tarifů pedagogických pracovníků.

Jak již bylo zmíněno, díky demografickému vývoji a tedy neustálému snižujícímu se počtu studentů, musí školy někdy přistoupit k nepopulárnímu řešení a tím je optimalizace počtu pracovníků. V tabulce č. 4.6 je vidět o kolik klesl počet pracovníků ve sledovaném období. K největšímu snížení došlo mezi roky 2012 a 2013 a to o 18 pracovníků.

Tabulka č. 4.6 Počet pracovníků v ISS - COP vždy k 30. 6. daného roku

Zaměstnanci	2012	2013	2014	2015	2016
pedagogičtí pracovníci	76	63	59	56	56
nepedagogičtí pracovníci	36	31	29	31	28
Celkem	112	94	88	87	84
Průměrný plat	22 341,- Kč	20 048,- Kč	23 605,- Kč	23 789,- Kč	24 610,- Kč

Zdroj: ISS - COP, výroční zpráva 2012-2016 (vlastní zpracování)

4.3. Střední odborná škola Josefa Sousedíka

Počátek Střední odborné školy Josefa Sousedíka (dále jen SOŠ) se datuje k roku 1953, kdy vznikla jako Středisko praktického vyučování. Od té doby prošla několika organizačními změnami buď v podobě zřizovatele, nebo sloučením s jinými subjekty. Nynější SOŠ má sídlo na ulici Benátky 1779 a na základě rozhodnutí MŠMT se stala příspěvkovou organizací Zlínského kraje založenou zřizovací listinou č. j. 1147/2001/ŠK. Škola si zřídila své webové stránky www.sosvsetin.cz a emailovou adresu info@sosvsetin.cz. Součástí školy jsou tři odloučená pracoviště se sídlem ve Vsetíně. Oborová struktura školy je velmi pestrá a tvoří ji obory z několika skupin oboru vzdělání, které se vzájemně doplňují. Hlavním cíle školy v oblasti vzdělávání je udržet všechny školou vyučované obory jako aktivní a kvalitně připravovat žáky ve vyučovaných oborech, ale i v navazujících kurzech tak, aby svým absolventům nabídla co nejširší uplatnění na trhu práce, případně dobře připravila k dalšímu studiu.

V současné době SOŠ zajišťuje vzdělávání studentů v oborech zakončených závěrečnou zkouškou a výučním listem a maturitní zkouškou. V rámci dalšího vzdělávání je škola autorizovanou osobou dle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Na základě tohoto zákona umožňuje uchazečům získat celostátně platné osvědčení o vzdělání, ke kterému nemá úřední doklad. Rovněž se zapojuje do projektů, spolufinancovaných Evropskou unií, Zlínským krajem, nebo projektů jako přeshraniční spolupráce, kde partnerem je např. Slovenská republika, Rakousko, Německo.

4.3.1. Hlavní činnost školy

I SOŠ se potýká s dlouhotrvajícím trendem klesajícího počtu studentů. Při kapacitě školy 1 250 studentů je škola obsazena v průměru jen z 64,22 %. Počty studentů a následnou obsazenost ukazuje tabulka č. 4.7.

Tabulka č. 4.7 Počet tříd, počet studentů a obsazenost žáků v % v SOŠ

Forma vzdělávání	2011/2012		%	2012/2013		%	2013/2014		%	2014/2015		%	2015/2016		%
denní (počet tříd / počet žáků)	0	1038	83	0	896	71,7	0	733	58,6	0	706	56,5	0	641	51,3

Zdroj: SOŠ, výroční zpráva 2012-2016 (vlastní zpracování)

V rámci své hlavní činnosti škola poskytuje vzdělání v oborech:

- H, tedy tříletých oborech zakončených závěrečnou zkouškou a výučním listem v denní formě studia: obráběč kovů, mechanik opravář motorových vozidel, elektrikář, truhlář, instalatér, tesař, zedník, opravář zemědělských strojů, cukrář, kuchař - číšník,

- L, tedy čtyřletých oborech zakončených maturitní zkouškou v denní formě studia: mechanik seřizovač, autotronik, gastronomie, podnikání,

- M, tedy čtyřletých oborech zakončených maturitní zkouškou v denní formě studia: ekonomika a podnikání.

Soupis všech oborů a počty žáků v jednotlivých oborech ve školním roce 2011/2012–2015/2016 ukazuje tabulka v příloze č. 4. Velký propad je u čtyřletých oborů a to o polovinu studentů. O něco menší propad a to asi o jednu čtvrtinu je u tříletých oborů. Některé obory zaznamenávají s menšími výkyvy relativně stabilní počet studentů a některé obory musely být díky nezájmu studentů zrušeny. Nejnavštěvovanějším tříletým oborem je obor mechanik

opravář motorových vozidel, i když je zde vidět velký propad studentů oproti předchozím létům. Na počátku sledovaného období byl nejméně navštěvovaným oborem opravář zemědělských strojů, ale na konci období ho vystřídal obor truhlář. Ve čtyřletých oborech byly nejnavštěvovanějšími obory podnikání a ekonomika a podnikání. Tyto obory dosáhly ve sledovaném období značný propad a to o víc než polovinu studentů. Na pomyslné první místo se tak dostal obor mechanik seřizovač. Nejméně navštěvovaným oborem je ekonomika a podnikání.

V rámci odborného výcviku škola má možnost zajistit studentům praxi na instruktorských pracovištích u firem v regionu. Ve školním roce 2015/2016 takto spolupracovala se 49 smluvními partnery.

Studenti tříletých oborů tesař, zedník, instalatér a obráběč kovů dostávají z rozpočtu Zlínského kraje v rámci Podpory řemesel v odborném školství finanční podporu. Výše a podmínky získání podpory jsou uvedeny v příloze č. 2. Studenti 1. ročníku tříletého oboru obráběč kovů a čtyřletého oboru dostávají finanční podporu podle průměrného prospěchu z vybraných předmětů za 2. pololetí od firmy ZV Nástroje s.r.o. v rozmezí od 1 000 Kč do 5 000 Kč.

4.3.2. Školní jídelna

Škola má vlastní zařízení školního stravování. Školní jídelna je tvořena dvěma místy, kde se vaří a to v budově školy a v budově praktického vyučování oborů služeb a jedním místem výdejním v budově praktického vyučování na odloučeném pracovišti Vsetín – Bobrky. Školní jídelna nabízí stravování studentům, zaměstnancům, bývalým zaměstnancům. Ostatním nabízí stravu v rámci doplňkové činnosti formou oběda v restauraci Bečva, která je odloučeným pracovištěm SOŠ. V restauraci vaří studenti oboru kuchař a obsluhují studenti oboru pod vedením učitelů odborného výcviku. Školní jídelna má kapacitu 1 300 strávníků.

4.3.3. Zaměstnanci školy

Stejně jako na ISŠ – COP jsou ve škole zaměstnáváni pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci. Pracovní podmínky a způsob odměňování je stejný jako na ISŠ – COP.

I na této škole dochází ke snižování počtu zaměstnanců v návaznosti na snižující se počet studentů. V tabulce č. 4.8 je vidět o kolik klesl počet pracovníků ve sledovaném období. K největšímu snížení došlo mezi roky 2012-2013 a 2013-2014 a to o 16 pracovníků v každém roce. Ve škole pracuje jeden externí zaměstnanec jako mzdová účetní. Cílem školy je udržet stávající lidský potenciál a maximálně podporovat jeho další růst.

Tabulka č. 4.8 Počet pracovníků v SOŠ vždy k 30. 6. daného roku

Zaměstnanci	2012	2013	2014	2015	2016
pedagogičtí pracovníci	103	92	82	80	75
nepedagogičtí pracovníci	45	40	34	30	36
externí pracovníci	0	0	0	0	1
Celkem	148	132	116	110	112

Zdroj: SOŠ, výroční zpráva 2012-2016 (vlastní zpracování)

4.4. Analýza hospodaření ISS - COP

Hospodaření bude analyzováno v pětiletém období a to od roku 2012 do roku 2016. Analýza bude zaměřená hlavně na náklady, výnosy, výsledek hospodaření, dále na příjmy škol a hospodaření s fondy. Použité údaje hospodaření škol budou vycházet ze zpráv o hospodaření organizací.

4.4.1. Vyhodnocení závazných ukazatelů

Náklady ve sledovaném období na chod školy byly platy, ostatní osobní náklady, ostatní neinvestiční výdaje přímé, ostatní neinvestiční výdaje provozní a neinvestiční výdaje ostatní. Pro přehlednost je v tabulce č. 4.9 uváděn rozpočet schválený a rozpočet upravený dle potřeb školy, který je shodný se skutečně vynaloženými náklady.

Tabulka č. 4.9 ISS - COP neinvestiční náklady dle rozpočtu (v tis. Kč)

	2012		2013		2014		2015		2016	
	<i>schválený</i>	<i>upravený</i>	<i>schválený</i>	<i>upravený</i>	<i>schválený</i>	<i>upravený</i>	<i>schválený</i>	<i>upravený</i>	<i>schválený</i>	<i>upravený</i>
platy	26 553,83	25 099,41	21 801,97	21 486,37	21 242,81	21 657,30	20 446,50	21 581,70	21 558,19	21 745,97
OON	160,00	997,52	211,00	579,80	360,00	482,00	130,00	180,00	87,20	319,50
ONIV přímé	9 516,13	9 348,22	8 046,78	8 143,08	7 890,84	8 094,21	7 527,24	7 948,36	8 021,32	8 205,68
ONIV provozní	7 605,00	11 250,00	6 900,00	7 555,00	6 650,00	7 820,00	6 500,00	8 538,95	6 600,00	11 760,36
NIV ostatní	135,68	5 604,28	125,20	4 803,95	125,80	2 365,65	0,00	2 706,88	0,00	302,80
CELKEM	43 970,64	52 299,43	37 084,95	42 568,20	36 269,45	40 419,16	34 603,74	40 955,89	36 266,71	42 334,31

Zdroj: ISS - COP, interní materiály školy 2012-2016 (vlastní zpracování)

Největšími náklady byly na provoz školy ve všech letech náklady na *platy pedagogických i nepedagogických zaměstnanců* a jsou zde zahrnuty hrubé mzdy. Dále zahrnuje částku na rozvojový program „Hodnocení žáků a škol podle výsledků v soutěžích v roce 2011“, v roce 2012 „Zvýšení platů pracovníků regionálního školství“ v roce 2015 a „Podpora odborného vzdělávání“ v roce 2016. K největšímu snížení prostředků na platy došlo mezi roky 2012 a 2013 o 3 613,04 tis. Kč u skutečných nákladů, v ostatních letech jsou náklady spíše vyrovnané. V roce 2012 a 2013 byly skutečné náklady menší oproti schváleným, naopak v ostatních letech jsou skutečné náklady vyšší. Největší rozdíl mezi schváleným a skutečným rozpočtem byl v roce 2015 a to 1 135,20 tis. Kč. Rozdíl mezi těmito rozpočty byl způsoben zvýšením limitu, např. na rozvojové programy MŠMT, na zvýšení odměňování pracovníků regionálního školství, na podporu organizace a ukončování středního vzdělávání maturitní zkouškou ve vybraných školách v podzimním zkušebním období, z důvodu zvýšení výkonů a další. Naopak snížení limitu může být způsobeno převodem do ostatních osobních nákladů a snížením výkonů.

Ostatní osobní náklady (OON) jsou nejmenšími náklady a zahrnují odměny za práci vykonávanou na základě dohod prací konaných mimo pracovní poměr a odstupné. Ve všech letech je tato částka značně nevyrovnaná. Pohybuje se u schváleného rozpočtu v rozmezí od 87,20 do 360 tis. Kč a u skutečných nákladů od 180 do 997,52 tis. Kč. Největší rozdíl mezi schváleným a upraveným rozpočtem byl v roce 2012 a to o 837,52 tis. Kč. Rozdíl bývá většinou způsoben převodem mezi platy a prostředků na OON z důvodu vyššího vyplaceného odstupného.

Ostatní neinvestiční výdaje přímé jsou druhými nejvyššími náklady. Patří sem, podle § 160 školského zákona č. 561/2004 Sb., finanční prostředky na náhrady platů, na úhradu pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, na příděly do fondu kulturních

a sociálních potřeb. Dále jsou zde zahrnuty náklady vyplývající ze základních pracovněprávních vztahů jako např. cestovné, ochranné pomůcky, lékařské prohlídky a další, výdaje na učební pomůcky, školní potřeby a učebnice, pokud jsou poskytovány bezplatně a nakonec výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a na činnosti, které přímo souvisí s rozvojem škol a kvalitou školy. V letech 2012 až 2015 měly spíše klesající tendenci a k opětovnému mírnému navýšení došlo až v roce 2016. Skutečné náklady byly většinou vyšší než schválené, ale největší rozdíl byl v roce 2015 a to o 421,12 tis. Kč. Důvody rozdílu mezi těmito rozpočty bývají stejné jako v případě prostředků na platy. Docházelo tedy jak ke zvýšení, tak ke snížení limitu na ostatní neinvestiční výdaje přímé.

Ostatní neinvestiční výdaje provozní zahrnují náklady např. na energie (voda, elektrika, plyn), internet, telefon, materiál, čisticí prostředky, knihy, pohonné hmoty, léky, služby, odpisy a další. Ve sledovaném období jsou tyto výdaje kolísavé a to u schváleného rozpočtu v rozmezí od 6 500 do 7 605 tis. Kč a u upraveného rozpočtu od 7 555 do 11 760,36 tis. Kč. Avšak velmi se liší náklady podle schváleného rozpočtu oproti upravenému rozpočtu. Největší rozdíl mezi těmito náklady byl v roce 2016 a to o 5 160,36 tis. Kč. Rozdíl bývá nejčastěji způsoben zvýšením provozního příspěvku např. na nepokryté náklady, na opravy, na podporu zabezpečení školy, na podporu výuky technických oborů, na odpisy a další.

Z neinvestičních výdajů ostatních jsou hrazeny náklady na Podporu řemesel v odborném školství, projekty, soutěže realizované školou a jiné. Jsou druhými nejmenšími náklady na provoz školy. V letech 2015 a 2016 výdaje vůbec nebyly zahrnuty do rozpočtu a schváleny zřizovatelem, ale nakonec musely být po úpravě vynaloženy. Největšímu rozdílu bylo ale dosaženo v roce 2012 v upraveném rozpočtu vůči schválenému rozpočtu a to ve výši 5 468,60 tis. Kč. Rozdíl bývá způsoben zvýšením příspěvku na organizaci řeznické soutěže žáků, na Podporu řemesel v odborném školství, na realizované projekty a další mimořádné náklady školy

4.4.2. Investiční náklady

Investičními náklady jsou náklady na realizaci významných investičních akcí. Financovány jsou zřizovatelem formou investiční dotace a vlastními zdroji, resp. z investičního fondu školy. Akce, které jsou uskutečňovány prostřednictvím projektů, jsou financovány převážně 85 % z Evropské unie, 5 % ze státního rozpočtu a 10 % z investičního fondu školy. V ISS – COP byly největšími akcemi ve sledovaném období

Stavební úpravy domova mládeže, realizace projektu *Inovace technologií praxe (2013–2015)* a přípravné práce na projektu *Metrologie pro technické obory (2016–2018)*. Jaký byl na tyto akce rozpočet, jaké bylo skutečné čerpání a v jaké výši a kým byly financovány, uvádí tabulka č. 4.10. Rekonstrukce domova mládeže zahrnovala hlavně přestavbu vodoinstalace, elektroinstalace, odpadů, sociálního zařízení, topného systému a dalších souvisejících úprav. Z projektu *Inovace technologií praxe* byly financovány stavební úpravy prostor pro odborný výcvik žáků technických, potravinářských a gastronomických oborů a vybavení novými stroji a zařízeními potřebných k realizaci odborného výcviku. Projekt *Metrologie pro technické obory* byl v roce 2016 zatím jen v přípravě. Byla zpracována studie proveditelnosti, projektová dokumentace a projektová žádost. Jeho cílem je do roku 2018 zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení.

Tabulka č. 4.10 Investiční akce ISS - COP v letech 2012-2016 (v tis. Kč)

	schválený rozpočet	upravený rozpočet	čerpání
Inovace technologií praxe	24645	27754	27753
- dotace EU (ROP)			20200
- dotace SR			4365
- investiční fond			3188
Stavební úpravy domova mládeže	13708	20399	19089
- dotace zřizovatele			16776
- investiční fond			2313
Metrologie pro technické obory	11609	11631	141
- dotace Zlínský kraj			130
- výdej školy			11

Zdroj: ISS - COP, interní materiály školy 2012-2016 (vlastní zpracování)

Mimo zdrojů od zřizovatele (na základě schváleného rozpočtu) ať již na provoz školy, nebo na investiční akce, škola získává finanční prostředky z jiných zdrojů. Ve sledovaném období to byly například příspěvky na zaměstnanost z Úřadu práce v celkové výši 664 tis. Kč, příspěvek města Valašské Meziříčí na odbornou praxi žáků oboru kuchař – číšník v Budvě (Černá hora) a na účast na mezinárodní kuchařské olympiádě v Erfurtu ve výši 52 tis. Kč, přijaté dary na různé akce, stipendia, nákup materiálu apod. ve výši 819 tis. Kč a na odbornou stáž studentů na Slovensku a v Polsku v rámci projektu Leonardu da Vinci ve výši 241 tis. Kč.

Škola byla zapojená i do řady mezinárodních projektů, které byly rovněž financovány Evropskou unií, ze státního rozpočtu a z vlastních zdrojů školy. Realizovanými projekty byly:

- Robotika nezná hranice (2009 – 2013) – celkové náklady 2 701 tis. Kč, cílem projektu bylo vybudovat odbornou laboratoř pro výuku hydrauliky, pneumatiky a robotiky. Partnerem projektu byla slovenská Dopravná akadémia Žilina.

- Aplikace současných vědeckých poznatků v moderním stravování (2010–2013) – celkové náklady 6 455 tis. Kč, cílem projektu bylo zajištění dostatečného množství informací a nových poznatků reflektujících výsledky současného vědeckého výzkumu z oblasti hygieny a ochrany zdraví.

- Střední školou bez problémů (2011–2013) – celkové náklady 2 736 tis. Kč, cílem bylo zlepšit rovné příležitosti studentů školy se speciálními vzdělávacími potřebami ke studiu ve Zlínském kraji.

- Moderní trendy ve strojírenství (2012–2014) – celkové náklady 2 803 tis. Kč, cílem bylo odstranění nesouladu v oblasti znalostí a dovedností s přípravou práce na CNC zařízeních.

- EU peníze středním školám (2012–2014) – celkové náklady 2 507 tis. Kč, cílem projektu bylo prostřednictvím nových metod a nástrojů docílit zlepšení stavu počátečního vzdělávání na střední škole.

- Tradice bez hranic (2009–2012) – celkové náklady 833 tis. Kč, cílem bylo prohloubení a rozvoj spolupráce dvou odborných škol. Došlo k výměně a posílení kulturních a společenských tradic místních regionů. Partnerem byla slovenská Stredná odborná škola obchodu a služieb v Martině.

- Centra přírodovědného a technického vzdělávání pro moderní výuku žáků středních a základních škol ve Zlínském kraji (2013–2015) – celkové náklady 4 604 tis. Kč, projekt byl zaměřen na rozvoj a zkvalitnění vzdělávání v přírodovědné a technické oblasti na středních a základních školách. Cílem také bylo zvýšit zájem o studium těchto oborů a zvýšení manuální zručnosti žáků.

- Zvýšení jazykových kompetencí (2013–2015) – celkové náklady 998 tis. Kč, v rámci projektu se uskutečnily jazykové pobyty pedagogických pracovníků a skupin žáků školy v Berlíně, na Maltě a v Anglii.

- Zvyšování kompetencí techniků v odborné přípravě (2013–2015) – celkové náklady 941 tis. Kč, projekt proběhl v rámci programu ERASMUS+ a jednalo se o odbornou stáž 20 žáků s doprovodem ve Španělsku.

4.4.3. Čerpání a plnění rozpočtu nákladů a výnosů v hlavní činnosti

Celkové náklady, rozpis nákladů a jejich výši uvádí tabulka v příloze č. 5. Největší náklady vynaložené na činnost školy byly v roce 2012 a činily 58 899,71 tis. Kč. Byly čerpány ve výši 98,45 %, tzn., že skutečné náklady byly oproti upravenému rozpočtu nižší a to v důsledku nižší dotace MŠMT z důvodu nižšího počtu zaměstnanců a v důsledku ukončení provozu na dvou odloučených pracovištích. Přímé náklady byly čerpány ve výši 101,36 %. Vyšší rozdíl mezi skutečnými náklady a náklady v rozpočtu byly v jednotlivých položkách ostatních přímých nákladů, které byly rozpočtovány v nízké částce z důvodu nedostatečného limitu přímých ONIV. Provozní náklady byly čerpány ve výši 91,91 %. Větší rozdíly byly díky nižšímu čerpání na drobný dlouhodobý majetek, na nákup materiálu, energií a to hlavně plynu díky nižší ceně, ukončení nájmu odloučeného pracoviště a vyšších nákladů na služby.

Rovněž největší výnosy byly v roce 2012 a uvádí je tabulka v příloze č. 6. Náklady tedy byly kryty celkovými výnosy ve výši 58 916,97 tis. Kč. Plnění rozpočtu bylo na 98,47 %, tzn., že byly náklady nižší, než bylo v upraveném rozpočtu plánováno. Snížení bylo rovněž v důsledku nižší dotace MŠMT z důvodu nižšího počtu zaměstnanců a z důvodu zrušení dvou odloučených pracovišť.

4.4.4. Doplnková činnost

Doplnková činnost je v ISS – COP prováděna z důvodu ekonomického využití majetku, schopností a odborností pracovníků školy. O jaké činnosti se jedná, je uvedeno v kapitole č. 4.2.6. U většiny se jedná o jednorázové akce dle objednávek. Pravidelné jsou zpravidla pronájmy a hostinská činnost a to na základě smlouvy. Nejvýznamnější doplňkovou činností je hostinská činnost, která se svými tržbami významně podílí na pokrytí nákladů na provoz školní jídelny. Mezi další činnosti, které jsou nejvíce využívány, patří svářečské kurzy a pronájmy. Naopak činnost s velmi malou výší tržeb i nákladů je kopírování a to z důvodu malého zájmu žáků o tyto služby. Ziskovost závisí na výši ostatních nákladů, jako jsou opravy, mzdové náklady, úpravy prostor, nákup vybavení apod. a samozřejmě využití doplňkové činnosti. Žádná z vykonávaných doplňkových činností nebyla ve sledovaném období ztrátová a jak je patrné z tabulky přílohy č. 5 a tabulky přílohy č. 6, mají náklady i výnosy tendenci růstu. U nákladů je to v letech 2012-2016 o 1 359,61 tis. Kč a u výnosů o 1 412,37 tis. Kč

4.4.5. Výsledek hospodaření

Porovnáním celkových výnosů a nákladů hlavní i doplňkové činnosti získáme výsledek hospodaření organizace. Ve všech letech skončila ISS – COP se zlepšeným výsledkem hospodaření, avšak značně se liší zvláště výsledek u hlavní činnosti a doplňkové činnosti, jak je patrné z tabulky č. 4.11. U hlavní činnosti dokonce dosáhla v roce 2013 a 2014 ztráty a pohybuje se v rozmezí od -34 741,40 Kč do 36 500 Kč a u doplňkové činnosti zisk od 275 013,73 Kč do 402 923,56 Kč. Největší ztrátu dosáhla hlavní činnost v roce 2013 a byla způsobena ztrátou Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky, následně kryta zlepšeným hospodářským výsledkem z doplňkové činnosti. V tomto roce byla dlouho nejasná legislativa týkající se jednoletých pomaturitních kurzů a došlo ke snížení zájemců o tento kurz jak je i patrné z tabulky č. 4.3 v kapitole 4.2.2. Oproti předcházejícímu školnímu roku, kdy byly obsazeny tři třídy, ve školním roce 2013/2014 se otevřela pouze jedna. Bylo nutné, ukončit pracovní poměr s učitelkou jazyků a vyplatit odstupné, které bylo kryto z prostředků jazykové školy. Tento neplánovaný vysoký výdaj byl důvodem ztráty.

Zlepšený výsledek hospodaření ISS – COP přerozdělila v souladu s § 30 a 32 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů do rezervního fondu a fondu odměn ve výši, kterou uvádí tabulka č. 4.11.

Tabulka č. 4.11 ISS - COP výsledek hospodaření k 31. 12.

	2012	2013	2014	2015	2016
hlavní činnost	17 200,00	-34 741,40	-25 159,75	3 200,00	36 500,00
doplňková činnost	335 858,47	402 923,56	343 655,38	275 013,73	388 615,77
celkem	353 058,47	368 182,16	318 495,63	278 213,73	425 115,77
Rozdělení zlepšeného výsledku hospodaření					
rezervní fond	185 058,47	288 182,16	259 495,63	223 213,73	348 115,77
fond odměn	168 000,00	80 000,00	59 000,00	55 000,00	77 000,00

Zdroj: ISS - COP, interní materiály školy 2012-2016 (vlastní zpracování)

4.4.6. Neinvestiční náklady na žáka

Náklady organizace jsou posuzovány v přepočtu na žáka. Jejich výši ukazuje tabulka č. 4.12. Největších nákladů bylo dosaženo v roce 2016. Oproti předchozímu roku se zvýšily celkové náklady přímé o 673Kč z důvodu zvýšení platů zaměstnanců z důvodu zákonného zvýšení platových tarifů. Celkové provozní náklady se zvýšily o 3 059,82 Kč díky přijetí mimořádné provozní dotace v rámci realizace stavebních úprav domova mládeže, konkrétně nákupem interiéru v celkové výši 3 431 123,33 Kč.

Tabulka č. 4.12 ISS - COP neinvestiční náklady na žáka

	2012	2013	2014	2015	2016
přímé náklady	67 467,23	64 257,17	67 749,74	67 372,15	68 045,15
- kryto dotací	62 992,42	60 474,56	64 921,99	64 449,12	64 920,47
provozní náklady	27 229,97	27 078,81	23 652,33	32 561,23	35 621,05
- kryto dotací	20 188,70	19 733,61	16 520,71	20 912,14	25 608,74

Zdroj: ISS - COP, interní materiály školy 2012-2016 (vlastní zpracování)

4.4.7. Hospodaření s fondy organizace

- Rezervní fond (413)

Zdrojem fondu je přiděl zlepšeného výsledku hospodaření na konci roku včetně nevyčerpaných prostředků dotace programu Podpora řemesel v odborném školství a využívá se z důvodu nedostatečné výše provozních prostředků na vybavení školy, materiál, apod. a na případný odvod za porušení rozpočtové kázně. Výše tvorby a čerpání fondu je uvedena v tabulce č. 4.13. K největšímu čerpání došlo v roce 2015 a to ve výši 575 596,25 Kč. Největší částka byla použita na rozvoj hlavní činnosti organizace a to ve výši 550 696,25 Kč. Z těchto peněz byla pořízena výpočetní technika nutná pro výuku žáků, drobný dlouhodobý majetek dle potřeby školy a materiál pro výuku žáků. Zbývající částka 24 900 Kč byla vyplacena v rámci programu Podpora řemesel v odborném školství.

Tabulka č. 4.13 Rezervní fond (413)

	2012	2013	2014	2015	2016
výchozí stav k 1.1.	631 216,90	683 262,78	740 543,15	517 081,13	200 980,51
tvorba	215 728,14	263 058,47	295 182,16	259 495,63	223 213,73
čerpání	163 682,26	205 778,10	518 644,18	575 596,25	93 259,97
konečný stav k 31.12	683 262,78	740 543,15	517 081,13	200 980,51	330 934,27

Zdroj: ISS - COP, interní materiály školy 2012-2016 (vlastní zpracování)

- Rezervní fond (414)

Zdrojem fondu jsou přijaté peněžní dary. Konečný stav fondu je značně kolísavý v závislosti na tvorbě a čerpání fondu jak uvádí tabulka č. 4.14. K největší tvorbě došlo v roce 2013 přijatými peněžními dary ve výši 282 818 Kč. Naopak k největšímu čerpání došlo v roce 2012 a to ve výši 349 658,80 Kč, kdy počátečním stavem byla nevyčerpaná dotace EU na projekt Leonardo da Vinci ve výši 264 079,80 Kč a přijaté peněžní dary ve výši 85 579 Kč. Fond byl čerpán na vybudování odborné učebny, na nákup nástrojů k frézce, úhradu nákladů

na účast žáků školy na mezinárodní olympiádě v Erfurtu, výplatu finanční podpory žákům oboru chemik operátor. Tento rezervní fond byl ke konci roku 2012 zcela vyčerpán.

Tabulka č. 4.14 ISS - COP Rezervní fond (414)

	2012	2013	2014	2015	2016
výchozí stav k 1.1.	264 079,80	0,00	90 400,00	807,00	20 203,00
tvorba	85 579,00	282 818,00	69 686,00	182 565,00	214 519,00
čerpaní	349 658,80	192 418,00	159 279,00	163 169,00	218 479,00
konečný stav k 31.12	0,00	90 400,00	807,00	20 203,00	16 243,00

Zdroj: ISS - COP, interní materiály školy 2012-2016 (vlastní zpracování)

- Fond odměn

Fond odměn je rovněž tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření. Z fondu se hradí odměny zaměstnancům, ale přednostně se z něj hradí případné překročení prostředků na platy na konci roku. Organizace musí s fondem hospodařit tak, aby byla schopna případné překročení uhradit, jinak by se dopustila porušení rozpočtové kázně. Výše tvorby a čerpání fondu je uvedena v tabulce č. 4.15. V ISS – COP se ve sledovaném období hradily odměny zaměstnancům dle potřeby školy. K největšímu čerpání došlo v roce 2012 a to ve výši 246 450 Kč. Naopak k nejmenšímu čerpání došlo v roce 2014 ve výši 12 485 Kč.

Tabulka č. 4.15 ISS - COP Fond odměn

	2012	2013	2014	2015	2016
výchozí stav k 1.1.	325 346,00	160 896,00	141 612,00	202 127,00	181 127,00
tvorba	82 000,00	90 000,00	73 000,00	59 000,00	55 000,00
čerpaní	246 450,00	109 284,00	12 485,00	80 000,00	47 726,00
konečný stav k 31.12	160 896,00	141 612,00	202 127,00	181 127,00	188 401,00

Zdroj: ISS - COP, interní materiály školy 2012-2016 (vlastní zpracování)

- Investiční fond

Investiční fond je tvořen odpisy hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku za kalendářní rok a investičními dotacemi. Plán tvorby a použití investičního fondu musí být schválen radou Zlínského kraje. Výši odvodu z investičního fondu stanovuje rovněž Rada Zlínského kraje. Výše tvorby a čerpání v jednotlivých letech je uvedena v tabulce č. 4.16. Tvorba je závislá na odpisech, jejichž výši ovlivňuje zařazení nového majetku, navýšení nebo snížení při ukončení odepisování a vyřazení majetku (likvidací, prodejem,...). V letech 2014-2016 je vysoká tvorba díky přijatým investičním dotacím. Stanovenou výši odvodu uvádí

tabulka č. 4.17. Největší tvorba i čerpání fondu bylo v roce 2015. Tvorba v celkové výši 25 102 424,22 Kč a celkové použití fondu bylo ve výši 24 059 702,26 Kč. Největší částka, která byla investována v letech 2012-2016, byla na technické zhodnocení budov a nákup strojů a zařízení v rámci projektu Inovace technologií praxe ve výši 16 800 918,64 Kč v roce 2015 a na stavební úpravy domova mládeže ve výši 15 658 016,42 Kč v roce 2016.

Tabulka č. 4.16 ISŠ - COP Investiční fond

	2012	2013	2014	2015	2016
výchozí stav k 1.1.	1 048 888,02	854 524,25	592 685,79	55 223,43	1 097 945,39
tvorba	3 852 531,23	2 841 819,34	10 313 780,00	25 102 424,22	17 967 533,42
čerpání	4 046 895,00	3 103 657,80	10 851 242,36	24 059 702,26	18 729 494,42
konečný stav k 31.12	854 524,25	592 685,79	55 223,43	1 097 945,39	335 984,39

Zdroj: ISČ - COP, interní materiály školy 2012-2016 (vlastní zpracování)

Tabulka č. 4.17 ISŠ - COP skutečné investiční náklady

Rok	odvod z investičního fondu
2012	2 900 000 Kč
2013	1 500 000 Kč
2014	0 Kč
2015	2 350 000 Kč
2016	1 300 000 Kč

Zdroj: ISŠ - COP, interní materiály školy 2012-2016 (vlastní zpracování)

- Fond kulturních a sociálních potřeb

Zdrojem fondu byl základní příděl z objemu vyplacených mezd v hlavní i doplňkové činnosti v letech 2012 – 2015 ve výši 1 % a v roce 2016 ve výši 1,5 %. Je určen k zabezpečování kulturních, sociálních potřeb zaměstnanců a důchodců, kteří při prvním odchodu do důchodu byli zaměstnanci školy. Peněžní prostředky fondu jsou vedeny na samostatném účtu v bance. Výše tvorby a čerpání fondu je uvedena v tabulce č. 4.18. V období kdy byl základní příděl snížený, byla tvorba fondu nižší a čerpání bylo omezené a to např. v roce 2015 jen jako příspěvek na závodní stravování ve výši 138 970 Kč, dary u příležitosti životního výročí zaměstnanců ve výši 50 000 Kč a kulturní a sportovní akce pro zaměstnance školy ve výši 41 163,50 Kč. Díky zvýšení základního přídělu v roce 2016 je vidět i zvýšení tvorby fondu ve výši 361 307 Kč a následně se mohlo z fondu více čerpat a to ve výši 328 053 Kč. V tomto roce byly prostředky rovněž použity na závodní stravování ve výši 140 477 Kč, dary u příležitosti životního výročí zaměstnanců ve výši 55 000 Kč, kulturní a sportovní akce ve výši 46 076 Kč a dále na podporu aktivního odpočinku zaměstnanců

formou poskytnutí poukázek ve výši 82 500 Kč a na ochranné pomůcky nad limit ve výši 4 000 Kč.

Tabulka č. 4.18 ISS - COP Fond kulturních a sociálních potřeb

	2012	2013	2014	2015	2016
výchozí stav k 1.1.	85 490,94	53 121,89	82 548,89	109 386,89	119 699,39
tvorba	293 412,00	246 357,00	242 810,00	240 446,00	361 307,00
čerpání	325 781,05	216 930,00	215 972,00	230 133,50	328 053,20
konečný stav k 31.12	53 121,89	82 548,89	109 386,89	119 699,39	152 953,19

Zdroj: ISS - COP, interní materiály školy 2012-2016 (vlastní zpracování)

4.5. Analýza hospodaření SOŠ v roce 2016

V případě této školy bude z důvodu nepostačujících materiálů, týkajících se hospodaření, okomentován jen rok 2016. Pro srovnání budou díky webovým stránkám státní poklady uváděny v tabulkách náklady, výnosy a výsledek hospodaření v celém pětiletém období, tj. v letech 2012 - 2016 Analýza bude zaměřená hlavně na náklady, výnosy a výsledek hospodaření.

4.5.1. Čerpání a plnění rozpočtu nákladů a výnosů hlavní činnosti

Celkové náklady, rozpis nákladů a jejich výši uvádí tabulka č. 4.19. Celkové přímé náklady organizace v hlavní činnosti činily za rok 2016 výši 42 713,63 tis. Kč. Rozpočet byl překročen o 1,23 %. Nejvíce se na překročení rozpočtu podílelo navýšení platových tarifů. Celkové přímé náklady oproti předchozímu roku klesly o 574,75 tis. Kč, tj. o 1,32 %. Platy zaměstnanců vykazují nárůst o 1,67 % vlivem schválené dotace rozvojového programu MŠMT. Ostatní osobní náklady poklesly o 49,68 %, díky ukončení realizací projektů. Ostatní přímé náklady poklesly oproti předchozímu roku o 6,51 % vlivem úspory v oblasti učebních pomůcek.

V roce 2016 došlo ke snížení provozních nákladů ve výši o 11,36 % díky poklesu nákladů na opravy a údržbu. Byly pouze řešeny havarijní opravy a více zapojeny vlastní prostředky školy. Dále došlo k výraznému poklesu v nákupu drobného dlouhodobého hmotného majetku a to o 44,77 %. Při nákupu energií jako je voda, paliva a elektrická energie došlo k navýšení o 23,56 %. Toto navýšení bylo způsobeno delší a tužší zimou. Celková výše odpisů v hlavní činnosti byla v tomto období 4 545,02 tis. Kč. Došlo k poklesu oproti předchozímu roku o 5,66 % vlivem nárůstu ukončení odpisů u plně odepsaného majetku.

Tabulka č. 4.19 SOŠ náklady na hlavní (HČ) a doplňkovou (DČ) činnost (v tis. Kč)

		2012		2013		2014		2015		2016	
		HČ	DČ	HČ	DČ	HČ	DČ	HČ	DČ	HČ	DČ
přímé	mzdové	38 342,22	1 038,29	34 930,97	1 144,90	33 483,59	1 222,88	31 877,02	1 524,45	31 258,33	1 127,02
	zák.pojštění, FKSP,										
	ostatní přímé náklady	13 273,55	356,54	11 807,15	389,38	11 512,67	434,18	11 226,40	516,74	11 455,30	366,89
provozní	drobný dlouh.majetek	189,88	15,82	3 485,07	0,00	2 790,72	0,00	1 060,40	0,00	762,68	63,98
	odpisy	3 791,58	0,00	3 057,66	0,00	3 389,70	0,00	4 817,54	0,00	4 545,02	0,00
	prodej zboží	0,00	1 510,85	0,00	1 497,15	209,17	1 395,03	304,05	1 481,90	313,99	1 477,11
	materiál, energie a jiné	11 916,67	503,57	11 836,92	338,88	11 363,93	40,17	9 739,47	364,43	9 682,57	420,17
	daně, poplatky,										
	pokuty, penále	22,47	0,00	22,50	0,00	15,89	0,00	53,26	9,90	-17,66	9,90
	služby	4 455,33	57,49	3 622,06	51,94	4 704,40	72,12	5 272,60	66,97	5 448,10	67,80
	finanční náklady	2,75	0,00	1,85	0,00	26,01	0,00	1,69	0,00	13,03	0,00
	ostatní	8 219,34	76,57	7 212,19	37,90	1 763,38	372,79	4 311,22	0,00	1 762,33	7,15
Celkem		80 213,79	3 559,13	75 976,37	3 460,15	69 259,46	3 537,17	68 663,65	3 964,39	65 223,69	3 540,02

Zdroj: MONITOR - státní pokladna 2012-2016 (vlastní zpracování)

U výnosů v hlavní činnosti došlo oproti předchozímu roku k poklesu o 3 428,83 tis. Kč a to hlavně díky menšímu zapojení fondů. Vlastní výnosy měla organizace jak v hlavní, tak v doplňkové činnosti. U hlavní činnosti došlo k nárůstu ve výši 73,290 tis. Kč. Nárůst byl způsoben postupným zvýšením zájmů ze strany spotřebitelů o služby v oblasti stravování a poskytování produktivní činnosti žáků. Výši výnosů a jejich rozpis uvádí tabulka č. 4.20.

Tabulka č. 4.20 SOŠ výnosy z hlavní (HČ) a doplňkové (DČ) činnosti (v tis. Kč)

	2012		2013		2014		2015		2016	
	HČ	DČ	HČ	DČ	HČ	DČ	HČ	DČ	HČ	DČ
vlastní	7 018,75	3 748,05	6 649,75	3 607,37	6 141,98	3 679,91	6 442,56	4 134,11	6 515,85	3 618,85
finanční	56,87	0,00	58,71	0,00	14,31	0,00	8,46	0,00	3,18	0,00
z transferů	66 224,71	0,00	66 311,51	0,00	62 084,33	0,00	60 375,51	0,00	58 054,07	0,00
čerpání fondů	5 785,63	0,00	2 669,57	0,00	494,74	0,00	1 367,47	0,00	467,01	0,00
z prodeje DHM	64,79	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	233,80	0,00	8,10	0,00
ostatní	1 096,14	0,00	302,02	0,00	544,79	0,00	255,39	0,00	206,15	2,20
Celkem	80 246,89	3 748,05	75 991,56	3 607,37	69 280,15	3 679,91	68 683,19	4 134,11	65 254,36	3 621,05

Zdroj: MONITOR - státní pokladna 2012-2016 (vlastní zpracování)

4.5.2. Doplňková činnost

Na základě zřizovací listiny, živnostenského oprávnění a v souladu s vydanou směrnicí, prováděla škola v roce 2016 následující doplňkovou činnost: hostinskou činnost, autodopravu, pronájmy a školení, rekvalifikace, pořádání kurzů. Tato činnost byla prováděna jen v době volných kapacit školy a dosáhla výnosů ve výši 3 621,05 tis. Kč. Oproti předchozímu roku došlo ke snížení tržeb u:

- hostinské činnosti, kterou organizace sice provozuje, ale jedná se jen o provoz pivnice, kde se nevaří jídla a tržby jsou tak menší,
- autodopravy díky širší nabídce konkurence,
- školení, pořádání kurzů, rekvalifikací prostřednictvím svářečské školy a díky ukončení spolupráce s Úřadem práce z jejich strany klesl počet pořádaných kurzů a školení,
- pronájmů, kdy škola pronajímá své volné nebytové prostory, jako jsou kanceláře, garáže, pozemek a tělocvičny. Díky prodeji nemovitosti přišla o jeden zdroj příjmů z nájmu tělocvičny.

Rentabilita všech druhů doplňkové činnosti byla ve výši jen 2 % a to díky vyšší údržbě, opravám automobilů, nemovitostí a mzdových prostředků zaměstnanců. Prostředky získané touto činností škola použila k částečnému krytí nákladů na provoz školy a odloučených pracovišť.

4.5.3. Výsledek hospodaření

Škola dosáhla ve všech letech zlepšeného výsledku hospodaření a to jak v hlavní tak i v doplňkové činnosti. Výši uvádí tabulka č. 4.21. V hlavní činnosti má v posledních letech tendenci růstu a naopak v doplňkové spíše poklesu. V roce 2016 dosáhla organizace celkového hospodářského výsledku ve výši 111 698 Kč, což bylo o 40,98 % méně než v předešlém roce. Do zisku hlavní činnosti je zahrnuta i dotace od zřizovatele určená na stipendia učňům. Škola přidělila dosažený zisk z činností do fondu odměn ve výši 22 000 Kč a do rezervního fondu ve výši 89 698 Kč.

Tabulka č. 4.21 SOŠ výsledek hospodaření k 31. 12.

	2012	2013	2014	2015	2016
hlavní činnost	33 100,00	15 190,00	20 692,00	19 539,00	30 669,00
doplňková činnost	188 926,00	147 225,00	142 737,00	169 721,00	81 029,00
celkem	222 026,00	162 415,00	163 429,00	189 260,00	111 698,00

Zdroj: MONITOR - státní pokladna 2012-2016 (vlastní zpracování)

4.5.4. Neinvestiční náklady na žáka

Stejně jako ISŠ – COP, posuzuje SOŠ náklady organizace v přepočtu na žáka. Dělí se na náklady přímé a náklady provozní. Jejich výše byla v roce 2016:

- Celkové přímé náklady na jednoho žáka za hlavní činnost činily v roce 2016 výši 68 570,53 Kč. Z toho kryto dotací ve výši 67 646,45 Kč.

- Celkové provozní náklady v přepočtu na žáka za hlavní činnost byly 35 787,36 Kč. Z toho kryto dotací 18 516,06 Kč.

4.5.5. Ostatní příjmy školy

Kromě dotací z MŠMT vyplacených prostřednictvím zřizovatele, měla škola ještě v roce 2016 příjem v podobě:

- účelové dotace na stipendia učňů z rozpočtu Zlínského kraje ve výši 389 900 Kč v rámci programu „podpora vybraných oborů ukončených výučním listem ve školách zřizovaných Zlínským krajem,
- příspěvku z Úřadu práce na vyhrazení společensky účelných pracovních míst ve výši 250 431 Kč,
- splátky ve výši 40 803,60 EUR na schválený projekt s názvem *S Erasmus+ za ECVETY*, který je zaměřen na zahraniční pobyty žáků v cizině.

4.7. Zhodnocení hospodaření

V předchozí části byla provedena analýza příspěvkových organizací. U ISS – COP v období 2012 – 2016 a v případě SOŠ z důvodu nedostačujících materiálů jen za rok 2016. Nicméně díky webovým stránkám státní pokladny, kde je zveřejněná účetní závěrka, zde byly umístěny i informace o nákladech, výnosech a výsledku hospodaření za celé pětileté období. U ISS – COP bude navíc zhodnoceno i hospodaření s fondy.

Obě školy se potýkají s klesajícím se trendem snižujícího se počtu žáků. V ISS – COP ve školním roce 2015/2016 navštěvovalo školu 525 žáků a byl to ve sledovaném období jediný nárůst oproti roku předchozímu a to o 4,7 %. Nejméně žáků navštěvovalo školu ve školním roce 2014/2015 a to 468 žáků. Nejvíce žáků školu navštěvovalo ve školním roce 2011/2012, jejich počet byl 723 žáků. V průměru ve sledovaném období navštěvovalo školu 584 žáků. Pokud je vzata v úvahu kapacita školy 1 230 žáků, pak je škola obsazena jen z 47,4 %. Asi nejatraktivnějším oborem je obor kuchař – číšník, který průměrně navštěvuje 94 žáků a nejméně navštěvovaným oborem je obor řezník – uzenář, který navštěvuje v průměru 19 žáků. V SOŠ ve školním roce 2015/2016 navštěvovalo školu 641 žáků, což je o 5,2 % méně než v předchozím školním roce a je to zároveň školní rok, kdy školu navštěvovalo nejméně žáků. Nejvíce žáků pak měla škola ve školním roce 2011/2012 a to 1 038. V průměru tedy školu navštěvuje 803 žáků. V případě této školy

je kapacita 1 250 žáků, je tedy škola obsazena z 64,24 %. Nejatraktivnějším oborem této školy je obor mechanik opravář motorových vozidel, který průměrně navštěvuje 90 žáků a nejméně navštěvovaným oborem je obor zedník, který v průměru navštěvuje 23 žáků.

Se snižujícím se počtem žáků a na to navazující normativní výpočet prostředků na platy, se snižuje v obou školách i počet zaměstnanců. V ISS – COP v roce 2012 pracovalo celkem 112 zaměstnanců a v roce 2016 už jen 84, což je snížení o 28 zaměstnanců za sledované období. V SOŠ v roce 2012 pracovalo celkem 148 zaměstnanců a v roce 2016 jen 112, tedy o 36 zaměstnanců méně. Problém to způsobuje hlavně při výuce, kdy jsou žáci při teoretické výuce odborných předmětů vyučováni dle oborů v malých skupinách, což navyšuje potřebu učitelů teoretické výuky. V roce 2012 byl průměrný plat 22 341 Kč a následující rok razantně klesl a to o 2 293 Kč. Nicméně od roku 2013 má zase tendenci růstu a vyhoupl se z 20 048 Kč na konečných 24 610 Kč v roce 2016. Průměrně ve sledovaném období činí 22 878,60 Kč. V případě SOŠ byl průměrný plat v roce 2016 23 640 Kč, což je o 970 Kč méně než v případě ISS – COP. Při počtu zaměstnanců 84 a průměrné mzdě v tomto roce v ISS – COP vyplývá, že bylo celkově vyplaceno 24 806,88 tis. Kč a v případě SOŠ, kdy měla 112 zaměstnanců, bylo vyplaceno celkově 31 772,16 tis. Kč, což je o 6 965,28 tis. Kč více než v případě ISS – COP. V ISS – COP, i když mají vyšší průměrný plat, čerpají ze státního rozpočtu daleko méně než v SOŠ.

Náklady v ISS – COP v letech 2012 – 2014 měly spíše klesající tendenci a od roku 2015 pak rostly a stejně tak i výnosy. V SOŠ měly náklady i výnosy ve sledovaném období klesající tendenci. Účtované náklady jsou vždy součtem přímých a provozních nákladů. V průměru dosáhla ISS – COP ve sledovaném období celkových nákladů 55 397,14 tis. Kč. Z toho hlavní činnost tvořila 90,6 % a doplňková činnost 9,4 % z celkových nákladů. SOŠ měla v průměru celkové náklady 75 479,56 tis. Kč. Z toho hlavní činnost tvořila 95,2 % a doplňková činnost 4,8 % z celkových nákladů.

K největším výnosům u obou organizací patří výnosy z dotací, tržby za prodej vlastních výrobků a služeb a ostatní výnosy. Z celkových výnosů dosáhla v průměru ISS – COP částku 55 745,77 tis. Kč. Z toho hlavní činnost tvořila 90 % a doplňková činnost 10 % z celkových výnosů. SOŠ dosáhla v průměru celkových výnosů 75 649,33 tis. Kč a z toho hlavní činnost tvořila 95,03 % a doplňková činnost 4,97 % z celkových výnosů.

Z toho vyplývá, že celkové náklady jsou u obou organizací plně kryty celkovými výnosy. V případě ISS – COP z 100,63 % a u SOŠ z 100,22 %. Je důležité mít vyrovnané hospodaření pro efektivní fungování škol a v případě vybraných organizací se to daří plnit.

Náklady organizací jsou i posuzovány i v přepočtu na žáka a to na přímé a provozní náklady. V případě ISS – COP byly v roce 2016 přímé náklady na žáka ve výši 68 045,15 Kč, z toho kryto dotací z 95,4 %. Provozní náklady byly 35 621,05 Kč, kryto dotací ze 71,8 %. Celkem dosáhly v tomto roce částky 103 666,2 Kč a pokryla je dotace z 87,3 %. U SOŠ činily přímé náklady v roce 2016 68 570,53 Kč, z toho kryto dotací z 98,6 %. Provozní náklady činily 35 787,36 Kč, kryto dotací z 51,7 %. Celkem dosáhly v tomto roce 104 357,89 Kč, kryté dotací z 82,5 %. Z toho vyplývá, že SOŠ si z 17,5 % a ISS – COP z 12,7 % hradí náklady z jiných zdrojů a není odkázaná jen na dotace z MŠMT a od zřizovatele. Např. u ISS – COP jsou provozní náklady na 1 žáka ovlivněny započítáním nákladů na činnosti, které probíhají v rámci hlavní činnosti, ale s výukou přímo nesouvisí a jsou to hlavně náklady na realizované projekty.

Jedním z hlavních ukazatelů hospodaření organizací je hospodářský výsledek, tj. zisk nebo ztráta. Jelikož nejsou příspěvkové organizace zakládány za účelem zisku, je důležité, aby nevykazovaly trvale záporných hodnot. Ve sledovaném období sice dosáhla ISS – COP v letech 2013 a 2014 u hlavní činnosti minusových hodnot, ale pokryla to zlepšeným výsledkem hospodaření z doplňkové činnosti. I když byl tento výsledek hospodaření v průběhu let kolísavý, ale s ne příliš velkým rozdílem, v posledním roce dosáhl růstu a to na 425 115,77 Kč. Celkově však můžeme říct, že organizace hospodaří efektivně a dosáhla vždy zlepšeného výsledku hospodaření, tedy zisku v průměru 348 613,15 Kč. Naproti tomu SOŠ dosáhla jak v hlavní činnosti, tak v doplňkové činnosti vždy zlepšeného výsledku hospodaření, ale výsledek hospodaření má klesající tendenci. Jeho průměrná výše je ve sledovaném období 169 765,60 Kč, což je o polovinu méně než v případě ISS – COP. Z toho vyplývá, že největší podíl na zlepšeném výsledku hospodaření má doplňková činnost a to hlavně u ISS – COP. Zisk u obou organizací byl vždy na konci roku rozdělen do rezervního fondu a do fondu odměn.

Zhodnocení hospodaření s fondy bude provedeno jen u ISS – COP. V případě SOŠ nebyly k fondům informace. Všechny uvedené fondy v předchozí části byly ve sledovaném období vytvářeny i čerpány. Díky zlepšenému výsledku hospodaření mohl být vytvářen rezervní fond

i fond odměn. U rezervního fondu se pohybovala výše tvorby od 215 728,14 Kč v roce 2012 do 295 182,16 Kč v roce 2014. Průměrně byla tvorba v celém pětiletém období 251 335,63 Kč. Škola z fondu čerpala dle aktuálních potřeb, např. na vybavení, materiál a drobný majetek. U fondu odměn byla výše tvorby od 55 000 Kč v roce 2016 do 90 000 Kč v roce 2013. Průměrně byla tvorba v celém období 71 800,40 Kč. Z tohoto fondu byly hrazeny odměny zaměstnancům dle potřeb školy, nejvíce v roce 2012 a to 246 450 Kč. U rezervního fondu, který je tvořen dary, se pohybovala výše tvorby od 69 686 Kč v roce 2014 do 282 818 Kč v roce 2013. Průměrně byla tvorba v celém období 167 033,40 Kč. Fond byl čerpán dle účelu, na který byl finanční dar přijat. V roce 2012 byl dokonce fond na konci roku zcela vyčerpán. Investiční fond, který je tvořen odpisy majetku a investičními transfery, se pohybovala výše tvorby od 2 841 819,34 Kč v roce 2013 do 25 102 424,22 Kč v roce 2015. Velký rozdíl je způsoben výši přijatého investičního transferu. Průměrně byla tvorba ve sledovaném období ve výši 12 015 617,64 Kč. Fond byl čerpán např. na nákup strojů, zařízení, technické zhodnocení budov a další. Tvorba fondu FKSP se v roce 2016 zvýšila díky zvýšení základního přídělu z vyplacených mezd a to na 361 307 Kč. Nejmenší tvorba pak byla v roce 2015 a to 240 446 Kč. Fond byl čerpán dle vyhlášky č. 114/2002 Sb. a dle vydané směrnice školy, např. na stravování, sportovní akce pro zaměstnance školy, peněžní dary u příležitosti životního výročí zaměstnanců a další. K největšímu čerpání z tohoto fondu došlo v roce 2016 a to 328 053,20 Kč. Fondy byly tvořeny a čerpány většinou dle schválených plánů. Škola čerpala z rezervního fondu a z fondu odměn jen v nutných případech, z investičního fondu dle aktuální situace a z fondu FKSP dle směrnice školy a stanoveného plánu na daný rok. Všechny zmíněné fondy podporovaly kladně činnost a hospodaření školy a jsou tedy jejich důležitou součástí.

5. Závěr

Bakalářská práce byla zaměřena na činnost a hospodaření příspěvkových organizací v oblasti vzdělávání, konkrétně na Integrovanou střední školu – Centrum odborné přípravy a Jazykovou školu s právem státní jazykové zkoušky ve Valašském Meziříčí a jí podobné Střední odborné školy Josefa Sousedíka ve Vsetíně. Cílem obou škol je kvalitní vzdělávání mladé generace, snaha o odtržení některých méně atraktivních oborů a s tím související snaha o přilákání nových studentů.

Cílem bakalářské práce bylo představit sektor středních škol ve Zlínském kraji a zhodnotit činnost a hospodaření vybrané střední školy v porovnání s obdobnou střední školou, a to na základě vybraných ukazatelů obou škol. Pro tento účel byly vybrány příspěvkové organizace Integrovaná střední škola – Centrum odborné přípravy a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky ve Valašském Meziříčí a Střední odborná škola Josefa Sousedíka ve Vsetíně. Časový horizont byl zvolen v délce 5 let a to od roku 2012 do roku 2016. Pro dosažení stanoveného cíle byly využity metody popisu, analýzy, komparace a syntézy.

Vzdělávání je důležitou součástí života každého člověka a je prioritou každého státu, z důvodu příznivého vývoje ekonomiky. Proto je mu ze strany státu věnovaná velká pozornost. Jelikož je vzdělávání považováno za veřejný statek, bývá ve větší míře financováno z některého druhu veřejného rozpočtu, hlavně pak z rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Největší část z tohoto rozpočtu je čerpána na regionální školství.

V teoretické části je popsán význam školství a vzdělávacích služeb v České republice. Blíže je zde charakterizovaná veřejná služba a veřejný sektor. Dále je zde uvedeno kdo v České republice školství řídí a dle jakých zákonů, co tvoří vzdělávací soustavu a kdo může být zřizovatelem škol a školských zařízení. Podrobněji jsou v této kapitole uvedeny možnosti zřízení škol a školských zařízení, konkrétně příspěvkové organizace a školské právnické osoby. Závěr kapitoly patří financování regionálního školství a schváleným změnám ve financování.

Ve třetí části byly analyzovány služby sekundárního vzdělávání ve Zlínském kraji, konkrétně jaké vzdělávací služby kraj poskytuje, kolika škol je zřizovatelem a jaké poskytuje ostatní služby související se vzděláváním. Předposlední část této kapitoly je věnována

financování regionálního školství Zlínským krajem a pracovníkům ve školství. V závěru kapitoly je zmíněno, jakou nadstandardní službu kraj poskytuje, aby nezanikly některé řemeslné obory.

V praktické části je uvedena historie školství ve Valašském Meziříčí. Podrobněji je zde rozepsána činnost dvou škol, konkrétně co nabízejí školy v rámci hlavní a doplňkové činnosti, jaké poskytují jiné služby a pozornost je věnována i zaměstnancům škol. Dále zde byla provedena analýza hospodaření v letech 2012 – 2016, zaměřená hlavně na náklady, výnosy, výsledek hospodaření a v případě ISS – COP i na hospodaření s fondy. V závěru byly všechny analyzované údaje navzájem porovnány a zhodnoceny.

Obě školy se potýkají se snižujícím se trendem počtu žáků a tím i velmi malou naplněností tříd. Analýzou nákladů, výnosů a následně i výsledkem hospodaření bylo zjištěno, že obě školy hospodařily se zlepšeným výsledkem hospodaření a dosahovaly tedy zisku. Největší podíl na kladném výsledku hospodaření měla vždy doplňková činnost. Z toho plyne, že příjmy z této činnosti jsou pro školy velmi důležitým zdrojem a zajišťují školám potřebné finance na činnost a rozvoj. Doplňkové činnosti, které školám nejvíce vynášejí, by si měly školy uchovávat a nadále rozvíjet, tak, aby byl tento finanční zdroj zachován, případně zlepšen. Přínosem je i zapojení škol do různých projektů, které jsou spolufinancovány Evropskou unií. Škola tak získává další finanční prostředky do svého rozpočtu na různé činnosti a také na modernizaci různých učeben. S finančními prostředky, se kterými obě školy hospodařily, vynakládaly hospodárně, účelně a efektivně.

Školy nijak nemohou ovlivnit klesající trend snižujícího se počtu žáků díky demografickému vývoji. K přilákání nových studentů dělají školy maximum, ale i při současném nastavení systému, kdy gymnázia mají plnou naplněnost tříd a přijímají uchazeče i s horším průměrem, bude v oborech, které jsou pro studenty méně atraktivní, stále menší počet studentů. Jak již bylo zmíněno, ve Zlínském kraji studovalo v gymnáziích celkem 7 084 studentů a ve všech oborech s výučním listem jen 4 839 studentů, což je z celkového počtu 23 850 studentů 29,7 % studujících v gymnáziích a jen 20,29 % studujících v oborech s výučním listem.

Díky nepříznivému demografickému vývoji je i nevyhovující nastavení systému placení zaměstnanců na jednotku výkonu. Zvláště např. u nepedagogů, kdy uklízečky musejí (co se týče rozměrů) uklidit stejný počet místností, účetní musejí zpracovat stejný počet dokladů

apod. Je proto žádoucí schválená nová úprava financování středních škol od 1. 1. 2019. Školy nemohou také ovlivnit stoupající ceny jak energií, tak ostatních produktů, mohou se však snažit ušetřit na spotřebě, popřípadě zvážit, se souhlasem kraje, zda by nebylo efektivní zapojení do projektů energetických úspor a k lepšímu využití obnovitelných zdrojů energií. Dále by stálo za zvážení otevření nových, pro studenty atraktivních oborů, kde by se studenti vyučili profese, po kterých je na trhu práce poptávka.

Seznam použité literatury

- Knižní publikace

MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, K., TÉGL P. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC: od 1. 4. 2009*, 2009. Ostrava: ANAG. ISBN 978-80-7263-546-7.

PEKOVÁ, J., PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor – řízení a financování*, 2012. Praha: WoltersKluwer ČR. ISBN 978-80-7357-936-4.

REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*, 2007. 2.vyd. Praha: Ekopress. ISBN 978-80-86929-29-3.

STEJSKAL, Jan a kol. *Teorie a praxe veřejných služeb*, 2017. 2.vyd. Praha: WolterKluwer ČR. ISBN 978-80-7552-726-4.

VRABKOVÁ, I., VAŇKOVÁ, J. BEČICA a Š. KRYŠKOVÁ. *Příspěvkové organizace: postavení, úkoly a technická efektivnost*, 2017. Ostrava: VŠB-TU Ostrava. ISBN 978-80-248-4028-4.

- Legislativa

Zákon č. 250 ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o rozpočtových pravidlech) In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 73, s. 3557-3567. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz>.

Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) In: Sbírka zákonů České republiky. 2004, částka 190, s. 10262-10324. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz>.

- Internetové zdroje

Informační a vzdělávací portál Zlínského kraje ZKOLA, 2018. *Seznam škol a školských zařízení ve Zlínském kraji* [online]. Zlín [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://www.zkola.cz/management/oos/adresare/Stranky/Seznam-%C5%A1kol-a-%C5%A1kolsk%C3%BDch-za-%C5%99%C3%ADzen%C3%AD-ve-Zl%C3%ADnsk%C3%A9m-kraji.aspx>.

Informační a vzdělávací portál Zlínského kraje ZKOLA, 2017. *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji za školní rok 2015-2016* [online]. Zlín [cit. 2017-03-29]. Dostupné z:

<https://www.zkola.cz/management/omsrlz/koncepce/Documents/VZ2015-2016.pdf>.

Informační a vzdělávací portál Zlínského kraje ZKOLA, 2017. *Podpora řemesel v odborném školství pro školní rok 2017-2018* [online]. Zlín [cit. 2017-08-08]. Dostupné z: <https://www.zkola.cz/management/oos/podpora-remesel/Stranky/Podpora-remesel.aspx>.

Město Valašské Meziříčí, 2017. *O našem městě – historie* [online]. Valašské Meziříčí [cit. 2017-04-27]. Dostupné z: <http://www.valasskemezirici.cz/historie/ds-1004/archiv=0&p1=17576>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2015. *Strategie vzdělávací politiky 2020* [online]. Praha [cit. 2015-08-18]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-vzdelavaci-politiky-2020>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2014. *MŠMT od roku 1848 do současnosti* [online]. Praha [cit. 2014-01-13]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/165-let-ministerstva-skolstvi-mladeze-a-telovychovy>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2017. *Statistická ročenka školství – výkonové ukazatele 2016/17* [online]. Praha [cit. 2017-03-07]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/statisticka-rocenka-skolstvi-vykonove-ukazatele-2016-17>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2011. *Školská právnická osoba zřízena dobrovolným svazkem obcí* [online]. Praha [cit. 2011-01-26]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/7176_1_1/download/.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2016. *Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky na rok 2016* [online]. Praha [cit. 2016-01-06]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych-7>.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2017. *Poslanci schválili změny financování pro školy* [online]. Praha [cit. 2017-01-18]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/poslanci-schvalili-zmeny-financovani-skoly-dostanou-penize?highlightWords=poslanci+schv%C3%A1lili+zm%C4%9Bny+financov%C3%A1n%C3%AD+pro+%C5%A1koly>.

MONITOR – státní pokladna, 2017. *Odvětvový rozklikávací rozpočet pro výdaje – Zlínský kraj 2016* [online]. Praha [cit. 2017-06-19]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2016/kraje/krajsky-urad/70891320#rozpocet-vydaje-odvetvovy>.

MONITOR – státní pokladna, 2016. *Odvětvový rozklikávací rozpočet pro výdaje – Zlínský kraj 2015* [online]. Praha [cit. 2016-06-29]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2015/kraje/krajsky-urad/70891320#rozpocet-vydaje-odvetvovy>.

MONITOR – státní pokladna, 2015. *Odvětvový rozklikávací rozpočet pro výdaje – Zlínský kraj 2014* [online]. Praha [cit. 2015-06-24]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2014/kraje/krajsky-urad/70891320#rozpocet-vydaje-odvetvovy>.

MONITOR – státní pokladna, 2014. *Odvětvový rozklikávací rozpočet pro výdaje – Zlínský kraj 2013* [online]. Praha [cit. 2014-06-18]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2013/kraje/krajsky-urad/70891320#rozpocet-vydaje-odvetvovy>.

MONITOR – státní pokladna, 2013. *Odvětvový rozklikávací rozpočet pro výdaje – Zlínský kraj 2012* [online]. Praha [cit. 2013-06-26]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2012/kraje/krajsky-urad/70891320#rozpocet-vydaje-odvetvovy>.

MONITOR – státní pokladna, 2013. *Účetní závěrka Střední odborná škola Josefa Sousedíka – výkaz zisku a ztráty 2012* [online]. Praha [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2012/prispevkove-organizace/detail/13643878#vykaz-zisku-a-ztraty>.

MONITOR – státní pokladna, 2014. *Účetní závěrka Střední odborná škola Josefa Sousedíka – výkaz zisku a ztráty 2013* [online]. Praha [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2013/prispevkove-organizace/detail/13643878#vykaz-zisku-a-ztraty>.

MONITOR – státní pokladna, 2015. *Účetní závěrka Střední odborná škola Josefa Sousedíka – výkaz zisku a ztráty 2014* [online]. Praha [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2014/prispevkove-organizace/detail/13643878#vykaz-zisku-a-ztraty>.

MONITOR – státní pokladna, 2016. *Účetní závěrka Střední odborná škola Josefa Sousedíka – výkaz zisku a ztráty 2015* [online]. Praha [cit. 2016-04-25]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2015/prispevkove-organizace/detail/13643878#vykaz-zisku-a-ztraty>.

MONITOR – státní pokladna, 2017. *Účetní závěrka Střední odborná škola Josefa Sousedíka – výkaz zisku a ztráty 2016* [online]. Praha [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2016/prispevkove-organizace/detail/13643878#vykaz-zisku-a-ztraty>.

Národní ústav pro vzdělávání, 2016. *Střední vzdělávání* [online]. Praha [cit. 2016-03-24]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/stredni-vzdelavani>.

Národní ústav pro vzdělávání, 2017. *Vzdělávání a trh práce* [online]. Praha [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/vat>.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 1992. *Listina základních práv a svobod* [online]. Praha [cit. 1992-12-16]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>.

Střední odborná škola Josefa Sousedíka, 2013. *Výroční zpráva za školní rok 2011/2012* [online]. Vsetín. Dostupné z: <http://www.sosvsetin.cz/page/povinne-informace/>.

Střední odborná škola Josefa Sousedíka, 2014. *Výroční zpráva za školní rok 2012/2013* [online]. Vsetín. Dostupné z: <http://www.sosvsetin.cz/page/povinne-informace/>.

Střední odborná škola Josefa Sousedíka, 2015. *Výroční zpráva za školní rok 2013/2014* [online]. Vsetín. Dostupné z: <http://www.sosvsetin.cz/page/povinne-informace/>.

Střední odborná škola Josefa Sousedíka, 2016. *Výroční zpráva za školní rok 2014/2015* [online]. Vsetín. Dostupné z: <http://www.sosvsetin.cz/page/povinne-informace/>.

Střední odborná škola Josefa Sousedíka, 2017. *Výroční zpráva za školní rok 2015/2016* [online]. Vsetín. Dostupné z: <http://www.sosvsetin.cz/page/povinne-informace/>.

Zlínský kraj, 2018. *Rozpis rozpočtu přímých vzdělávacích výdajů* [online]. Zlín. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/rozpis-rozpocet-primych-vzdelavacich-vydaju-cl-82.html>.

Zlínský kraj, 2016. *Strategické a koncepční dokumenty* [online]. Zlín. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-cl-47.html>.

- Interní zdroje

Integrovaná střední škola – Centrum odborné přípravy a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky

Výroční zpráva – školní rok 2011/2012

Výroční zpráva – školní rok 2012/2013

Výroční zpráva – školní rok 2013/2014

Výroční zpráva – školní rok 2014/2015

Výroční zpráva – školní rok 2015/2016

Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace zřizované Zlínským krajem 2012

Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace zřizované Zlínským krajem 2013

Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace zřizované Zlínským krajem 2014

Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace zřizované Zlínským krajem 2015

Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace zřizované Zlínským krajem 2016

Střední odborná škola Josefa Sousedíka

Zpráva o hospodaření příspěvkové organizace za rok 2016

Seznam tabulek

Tabulka č. 2.1: Počty škol a počet žáků v ČR dle zřizovatelů ve školním roce 2016/17

Tabulka č. 2.2: Výše republikových normativů na rok 2016

Tabulka č. 3.1: Počet škol dle zřizovatelů ve Zlínském kraji

Tabulka č. 3.2: Počet žáků ve středních školách zřizovaných Zlínským krajem

Tabulka č. 3.3: Obory vzdělávání ve Zlínském kraji ve středních školách všech zřizovatelů

Tabulka č. 3.4: Počet posluchačů navštěvujících jazykové kurzy

Tabulka č. 3.5: Ubytovací služby

Tabulka č. 3.6: Rozpočet Zlínského kraje

Tabulka č. 3.7: Celkové provozní náklady za kalendářní roky

Tabulka č. 3.8: Celkové náklady na hlavní činnost na kalendářní toky

Tabulka č. 3.9: Počty pedagogických a nepedagogických pracovníků škol a školských zařízení zřizovaných Zlínským krajem za kalendářní roky

Tabulka č. 3.10: Počet žáků zařazených do projektu Podpora řemesel v odborném školství

Tabulka č. 4.1: Počet tříd, počet studentů a obsazenost žáků v ISS – COP v %

Tabulka č. 4.2: Podpora řemesel v odborném školství ve Zlínském kraji

Tabulka č. 4.3: Počet jazykových kurzů, počet posluchačů a obsazenost posluchačů v Jazykové škole v %

Tabulka č. 4.4: Počet ubytovaných vždy k 30. 6. daného roku

Tabulka č. 4.5: Počet odebraných jídel ve školní jídelně

Tabulka č. 4.6: Počet pracovníků v ISS – COP vždy k 30. 6. daného roku

Tabulka č. 4.7: Počet tříd, počet studentů a obsazenost žáků v SOŠ v %

Tabulka č. 4.8: Počet pracovníků v SOŠ vždy k 30. 6. daného roku

Tabulka č. 4.9: ISS – COP neinvestiční náklady dle rozpočtu 2012 – 2016

Tabulka č. 4.10: Investiční akce ISS – COP v letech 2012 -2016

Tabulka č. 4.11: ISS – COP výsledek hospodaření k 31. 12.

Tabulka č. 4.12: ISŠ – COP neinvestiční náklady na žáka

Tabulka č. 4.13: ISŠ – COP Rezervní fond (413)

Tabulka č. 4.14: ISŠ – COP Rezervní fond (414)

Tabulka č. 4.15: ISŠ – COP Fond odměn

Tabulka č. 4.16: ISŠ – COP Investiční fond

Tabulka č. 4.17: ISŠ – COP skutečné investiční náklady

Tabulka č. 4.18: ISŠ – COP Fond kulturních a sociálních potřeb

Tabulka č. 4.19: SOŠ náklady na hlavní a doplňkovou činnost

Tabulka č. 4.20: SOŠ výnosy z hlavní a doplňkové činnosti

Tabulka č. 4.21: SOŠ výsledek hospodaření k 31. 12.

Seznam zkratk

CERMAT – centrum pro ujišťování výsledků vzdělávání

ČR – Česká republika

DČ – doplňková činnost

DFV – denní forma vzdělávání

EU – Evropská unie

FI – fond investic

FKSP – fond kulturních a sociálních služeb

HČ – hlavní činnost

FO – fond odměn

IČ – identifikační číslo

ISS – COP – Integrovaná střední škola – Centrum odborné přípravy a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky

MP – mzdové prostředky

MŠ – mateřská škola

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

NIV – neinvestiční výdaje

OFV – ostatní forma vzdělávání

ONIV – ostatní neinvestiční výdaje

OON – ostatní osobní náklady

PO – příspěvková organizace

RF – rezervní fond

ROP – rozvojový program

SCIO – latinsky „vím“

SOŠ – střední odborná škola

SOU – střední odborné učiliště

SR – státní rozpočet

SŠ – střední škola

ŠPO – školská právnická osoba

ZŠ – základní škola

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠBTUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

Ve Valašském Meziříčí dne 11. 5. 2018

.....
Magda Friebová

Seznam příloh

Příloha č. 1: Členění oborů středního vzdělávání

Příloha č. 2: Podpora řemesel v odborném školství ve Zlínském kraji

Příloha č. 3: Tabulka ISŠ – COP počty žáků v jednotlivých oborech

Příloha č. 4: Tabulka SOŠ – počty žáků v jednotlivých oborech

Příloha č. 5: Tabulka ISŠ – COP náklady na hlavní a doplňkovou činnost

Příloha č. 6: Tabulka ISŠ – COP výnosy z hlavní a doplňkové činnosti

Přílohy

Příloha č. 1

Členění oborů středního vzdělávání:

Střední vzdělání – denní forma vzdělání

- Kategorie **J** – dvouleté obory. Výstupem je závěrečné vysvědčení. Studovanými obory jsou např. zubní instrumentářka, pečovatelské služby.
- Kategorie **C** – jednoleté a dvouleté obory praktických škol. Obory jsou určené pro žáky s těžkými a kombinovanými formami zdravotního postižení. Výstupem je závěrečné vysvědčení. Studovanými obory jsou praktická škola jednoletá a praktická škola dvou a tříletá

Střední vzdělání s výučním listem – denní forma vzdělání

- Kategorie **H** – tříleté učební obory s přípravou ve středních odborných učilištích. Výstupem je výuční list. Studovanými obory jsou např. zahradník, elektrikář, pekař, klempíř,...
- Kategorie **E** – dvouleté nebo tříleté obory, které jsou určeny pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Výstupem je výuční list. Studovanými obory jsou např. tesařské práce, zednické práce, zahradnické práce,...

Střední vzdělání s maturitní zkouškou – denní forma vzdělání nebo dvouleté denní nástavbové studium

- Kategorie **M** – čtyřleté úplné střední odborné vzdělání s maturitou. Výstupem je maturitní vysvědčení. Studovanými obory jsou např. hotelnictví, agropodnikání, strojírenství,....
- Kategorie **L** – čtyřleté úplné střední odborné vzdělání s vyučením i maturitou. Součástí studia je odborný výcvik. Výstupem je maturitní zkouška. Studovanými obory jsou např. podnikání, gastronomie, vlasová kosmetika,....
- Kategorie **K** – čtyřleté, šestileté nebo osmileté všeobecné vzdělání, které je neprofesní a připravuje studenty pro vysokoškolské a vyšší odborné vzdělání. Výstupem je maturitní vysvědčení. Studovaným oborem je gymnázium. Ve Zlínském kraji kromě všeobecného vzdělání lze absolvovat výuku také v oboru Gymnázium se sportovní přípravou
- Kategorie **P** – šestileté a osmileté studium v konzervatoři, které je podmíněno výrazným talentem. Výstupem je vysvědčení o absolutoriu v konzervatoři a diplom absolventa konzervatoře. Absolventi smějí používat označení diplomovaný specialista. Vzdělání se může

ukončit již po 4.ročníku maturitní zkouškou. Studovanými obory jsou zpěv a hudba (NUV, 2016b).

Každý studijní obor má přiděleno číslo, které označuje skupinu oboru vzdělání, dále číslo, které označuje obor vzdělání a posledním číslem za lomítkem je číslo pořadové. Celý kód oboru potom vypadá např. takto: *36-56-H/01 Kominík*, kdy číslo 36 označuje skupinu oboru vzdělání Stavebnictví, geodézie a kartografie a číslo 56 je obor vzdělání.

Příloha č. 2

Podpora řemesel v odborném školství ve Zlínském kraji:

Výše finanční podpory:

1. ročník: 300,-Kč za měsíc, v měsících září – červen, za vyznamenání na konci školního roku jednorázová odměna 1 500,- Kč

2. ročník: 400,-Kč za měsíc, v měsících září – červen, za vyznamenání na konci školního roku jednorázová odměna 2 500,- Kč

3. očník: 500,-Kč za měsíc, v měsících září – červen, za vyznamenání na konci školního roku jednorázová odměna 3 000,- Kč

Podmínky pro poskytování finanční podpory:

- žák nesmí mít žádnou neomluvenou absenci
- žák nemá na vysvědčení z odborného výcviku horší známku než „dobrý“
- žák nesmí mít sníženou známku z chování
- žák není podmíněně vyloučen ze studia
- příspěvek se neposkytuje žákům za měsíce červenec a srpen
- žák musí být žákem dané školy a oboru v celém kalendářním měsíci

Obory zařazené do programu:

Strojírenství a strojírenská výroba

- strojní mechanik, nástrojář, klempíř, karosář, obráběč kovů

Technická chemie a chemie silikátů

- chemik, sklář (výrobce a zušlechťovatel skla)

Potravinářství a potravinářská chemie

- pekař, řezník-uzenář

Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů

- výrobce obuvi

Stavebnictví, geodézie a kartografie

- instalatér, podlahář, tesař, zedník

Speciální a interdisciplinární obory

- malíř a lakýrník

Zemědělství a lesnictví

- zemědělec-farmář

Od 1. září 2018 budou tyto obory doplněny o:

Zpracování dřeva a hudebních nástrojů

- truhlář

Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie

- tiskař na polygrafických strojích, knihař

Příloha č. 3

ISS - COP počty žáků v jednotlivých oborech (v závorce je rozdíl oproti předchozímu školnímu roku)

Skupina oborů	Počet žáků					celkový úbytek / příbytek žáků 2011 - 2016
	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	
H - nástrojář	14	11 (-3)	7 (-4)	17 (+10)	28 (+11)	+14
H - obráběč kovů	0	15 (+15)	16 (+1)	20 (+4)	20	+20
H - elektrikář	31	34 (+3)	30 (-4)	31 (+1)	37 (+6)	+6
H - kuchař - číšník	117	88 (-29)	99 (+11)	78 (-21)	88 (+10)	-29
H - cukrář	51	46 (-5)	56 (+10)	44 (-12)	44	-7
H - řezník - uzenář	16	17 (+1)	20 (+3)	23 (+3)	20 (-3)	+4
H - pekař	16	20 (+4)	15 (-5)	25 (+10)	19 (-6)	+3
H - strojní mechanik	24	17 (-7)	0 (-17)	0	0	-24
H - elektromechanik	3	2 (-1)	0 (-2)	0	0	-3
Celkem	272	250	243	238	256	-16
L - mechanik strojů a zařízení	51	51	57 (+6)	52 (-5)	53 (+1)	+2
L - mechanik elektrotechnik	65	51 (-14)	45 (-6)	39 (-6)	48 (+9)	-17
L - chemik operátor	34	27 (-7)	23 (-4)	21 (-2)	20 (-1)	-14
L - gastronomie	59	62 (+3)	56 (-6)	31 (-25)	37 (+6)	-22
L - kuchař, číšník, servírka	17	0 (-17)	0	0	0	-17
L - mechanik seřizovač	22	8 (-14)	0 (-8)	0	0	-22
L - podnikání NS denní	46	36 (-10)	42 (+6)	25 (-17)	35 (+10)	-11
L - gastronomie NS denní	12	0 (-12)	0	0	0	-12
Celkem	306	235	223	168	193	-113
L - provozní technika NS dálkové	26	18 (-8)	27 (+9)	9 (-18)	5 (-4)	-21
L - provozní elektrotechnika NS dálkové	18	11 (-7)	12 (-1)	5 (-7)	2 (-3)	-16
L - chemik operátor NS dálkové	3	0 (-3)	1 (+1)	1	1	-2
L - podnikání NS dálkové	80	72 (-8)	78 (+6)	40 (-38)	53 (+13)	-27
L - gastronomie NS dálkové	18	21 (+3)	17 (-4)	7 (-10)	4 (-3)	-14
Celkem	145	122	135	62	65	-80
CELKEM ŽÁKŮ	723	607	601	468	514	-209

Zdroj: ISS - COP, výroční zpráva 2012-2016 (vlastní zpracování)

Příloha č. 4

SOŠ počty žáků v jednotlivých oborech (v závorce je rozdíl oproti předchozímu roku)

Skupina oborů	Počet žáků					celkový úbytek / příbytek žáků 2011 - 2016
	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015	2015/ 2016	
H - obráběč kovů	21	20 (-1)	16 (-4)	43 (+27)	67 (+24)	+46
H - mechanik opravář motorových vozidel	106	99 (-7)	77 (-22)	88 (+11)	79 (-9)	-27
H - elektrikář	24	22 (-2)	23 (+1)	17 (-6)	17	-7
H - truhlář	41	29 (-12)	13 (-16)	4 (-9)	16 (+12)	-25
H - instalatér	63	60 (-3)	53 (-7)	40 (-13)	24 (-16)	-39
H - tesař	52	42 (-10)	37 (-5)	37	21 (-16)	-31
H - zedník	42	30 (+12)	14 (-16)	15 (+1)	16 (+1)	-26
H - opravář zemědělských strojů	24	23 (-1)	25 (+2)	32 (+7)	33 (+1)	+9
H - cukrář	66	64 (-2)	63 (+1)	66 (+3)	67 (+1)	+1
H - kuchař - číšník	84	94 (+10)	93 (-1)	91 (-2)	68 (-23)	-16
H - prodavač	27	12 (-15)	0 (-12)	0	0	-27
Celkem	550	495	414	433	408	-142
L - mechanik seřizovač	59	52 (-7)	52	70 (+18)	72 (+2)	+13
L - autotronik	63	53 (-10)	46 (-7)	51 (+5)	47 (-4)	-16
L - gastronomie	62	79 (+17)	69 (-10)	53 (-16)	34 (-19)	-28
L - podnikání (denní i dálková forma)	98	74 (-24)	55 (-19)	51 (-4)	48 (-3)	-50
L - obchodník	75	46 (-29)	18 (-28)	0 (-18)	0	-75
L - číšník, servírka, kuchař	15	0 (-15)	0	0	0	-15
L - provozní technika	12	0 (-12)	0	0	0	-12
L - peněžní manipulát	28	0 (-28)	0	0	0	-28
Celkem	412	304	240	225	201	-211
M - ekonomika a podnikání	76	97 (+21)	79 (-18)	48 (-31)	32 (-16)	-44
Celkem	76	97	79	48	32	-44
CELKEM ŽÁKŮ	1 038	896	733	706	641	-397

Zdroj: SOŠ, výroční zpráva 2012-2016 (vlastní zpracování)

Příloha č. 5

ISS - COP náklady na hlavní (HČ) a doplňkovou (DČ) činnost (v tis. Kč)

		2012		2013		2014		2015		2016	
		HČ	DČ	HČ	DČ	HČ	DČ	HČ	DČ	HČ	DČ
přímé	mzdové	31 474,61	1 487,30	25 947,77	1 644,19	25 062,21	2 039,44	23 882,02	2 086,75	23 681,05	2 105,04
	zák.pojištění, FKSP,										
	ostatní přímé náklady	10 665,25	477,81	8 824,40	522,97	8 555,25	603,49	8 370,15	617,46	8 437,73	599,96
provozní	drobný dlouh.majetek	877,83	2,64	3 112,93	23,07	1 503,01	28,65	755,26	88,54	4 045,52	41,37
	odpisy	3 288,00	158,34	2 553,35	123,00	2 471,40	78,38	4 386,79	148,15	4 418,50	73,76
	prodej zboží	233,49	0,00	211,60	0,00	181,21	0,00	147,75	0,00	189,02	0,00
	materiál, energie a jiné	6 953,44	1 844,53	6 069,45	2 232,92	5 778,33	2 321,60	5 756,85	2 404,24	5 719,60	2 436,67
	daně, poplatky,										
	pokuty, penále	1,48	3,30	34,78	2,43	4,24	10,00	6,72	10,10	8,26	2,00
	služby	2 299,64	310,96	1 480,22	382,43	1 469,19	422,21	2 620,53	344,06	1 603,18	454,18
	finanční náklady	24,85	0,00	6,90	0,00	5,86	0,00	10,72	0,24	6,02	0,00
	ostatní	3 081,12	21,37	1 247,17	-53,07	1 003,01	-0,95	1 689,45	-22,57	798,76	-47,12
Celkem		58 899,71	4 306,25	49 488,57	4 877,94	46 033,71	5 502,82	47 626,24	5 676,97	48 907,64	5 665,86

Zdroj: ISS - COP, interní materiály školy 2012-2016 (vlastní zpracování)

Příloha č. 6

ISŠ - COP výnosy z hlavní (HČ) a doplňkové (DČ) činnosti (v tis. Kč)

	2012		20113		2014		2015		2016	
	HČ	DČ	HČ	DČ	HČ	DČ	HČ	DČ	HČ	DČ
vlastní	5 743,96	4 642,10	4 353,43	5 280,86	3 696,53	5 846,17	3 585,88	5 950,26	3 763,82	6 053,71
finanční	34,71	0,00	39,78	0,00	25,02	0,00	6,76	0,00	5,05	0,00
z transferů	52 283,47	0,00	43 739,14	0,00	41 311,94	0,00	43 013,83	0,00	44 416,88	0,00
čerpání fondů	504,15	0,00	1 084,37	0,00	694,41	0,00	947,96	0,00	363,46	0,00
z prodeje DHM	4,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ostatní	346,18	0,00	237,10	0,00	280,68	0,30	75,01	1,72	394,93	0,76
Celkem	58 916,97	4 642,10	49 453,82	5 280,86	46 008,58	5 846,47	47 629,44	5 951,98	48 944,14	6 054,47

Zdroj: ISŠ - COP, interní materiály školy 2012-2016 (vlastní zpracování)